

διαδρομές

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ / ΤΕΧΝΕΣ / ΙΣΤΟΡΙΑ / ΒΙΒΛΙΑ / ΜΟΥΣΙΚΗ / ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Μνήμες από
το ολοκαύτωμα
του Καλλικράτη

ΕΛΙΑ ΚΟΥΜΛΗ

diadromes@haniotika-nea.gr

editorial

Το τέρας της βίας και του φασισμού πάντοτε караδοκεί. Και μόλις βρει την ευκαιρία ορμά. Οι βαρβαρότητες του 2ου Παγκοσμίου Πολέμου σοκάρουν, το ίδιο και το σθένος όσων αντιστάθηκαν και πλήρωσαν βαρύ τίμημα. Οι αφηγήσεις από το ολοκαύτωμα του Καλλικράτη Σφακιών, που φιλοξενούνται στο σημερινό τεύχος των "διαδρομών", όπως και τόσες άλλες από μαρτυρικές πόλεις και χωριά της Ελλάδας, ενοχλούν, προβληματίζουν και αφυπνίζουν τις συνειδήσεις των σύγχρονων πολιτών. Είναι, ίσως, κι αυτό μια μορφή αντίστασης, καθώς «Οποιος δεν φοβάται το πρόσωπο του τέρατος, πάει να πει ότι του μοιάζει. Η πιθανή προέκταση του αξιώματος είναι, να συνηθίσουμε τη φρίκη, να μας τρομάζει η ομορφιά», όπως είχε πει στο 3ο πρόγραμμα, 40 χρόνια πριν ο Μάνος Χατζιδάκις.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

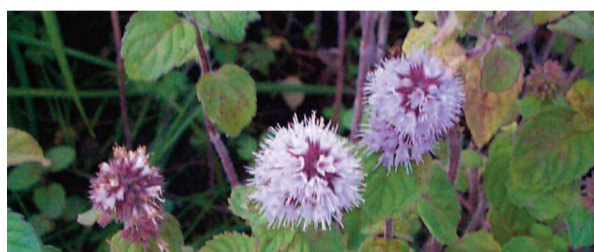
σελ. 3 - Πολιτισμός

σελ. 4 - 5 ~ Μνήμες από το ολοκαύτωμα του Καλλικράτη

σελ. 6 ~ Πολιτισμός

σελ. 7 ~ Παιδότοπος

σελ. 8 ~ Υγεία & Βότανα

σελ. 9 ~ Ιστορία της Ιατρικής

σελ. 10 ~ Αφορμή, Βιβλία

ΣΤΟ ΒΕΝΙΖΕΛΕΙΟ ΩΔΕΙΟ

Συναυλία μεσαιωνικής και αναγεννησιακής μουσικής

Συναυλία από το μουσικό σύνολο "Ex Silentio" με τραγούδια από τη μεσαιωνική Ιταλία, Ισπανία και Γαλλία, μουσική από την Ανατολική Μεσόγειο και έργα των Κρητικών Λεονταρίτη και De Laudis θα πραγματοποιηθεί αύριο Κυριακή 30 Σεπτεμβρίου στις 8 μ.μ. στο Βενιζέλειο Ωδείο Χανίων.

Η συναυλία αποτελεί παράλληλη δράση της έκθεσης σύγχρονης τέχνης "Memento (a) mori: ενθυμού & μη λησμονεί" που παρουσιάζεται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Χανίων, στο πλαίσιο του εορτασμού για τις "Ευρωπαϊκές Ημέρες Πολιτιστικής Κληρονομιάς" τον οποίο συμμετέχει η Εφορεία Αρχαιοτήτων Χανίων σε συνδιοργάνωση με την Περιφέρεια Κρήτης- Περιφερειακή Ενότητα Χανίων και τον Δήμο Χανίων.

Η «Μνήμη» είναι ένα αφιέρωμα σε επώνυμους και ανώνυμους συνθέτες που έζησαν και δημιούργησαν σε ξένους τόπους κατά τον Μεσαίωνα μέχρι τον 17ο αιώνα ενώ ταυτόχρονα είναι ο ομώνυμος τίτλος του δεύτερου δίσκου του συνόλου Ex Silentio.

Όπως αναφέρει, μεταξύ άλλων, ο Δημήτρης Κούντουρας στο σχετικό Δ.Τ., «Η ιδέα της μνήμης συνδέεται αδιάκοπα με τη μουσική τέχνη ενώ τεχνικές μνήμης, Mnemotecnicae, συναντάμε σε μεσαιωνικές πηγές ήδη από το μνημοτεχνικό "χέρι" του Guido d' Arezzo (1000 μ.Χ.). Κατά τον Μεσαίωνα τόσο η λαϊκή όσο και η

λόγια μουσική, μονοφωνική αλλά και πολυφωνική, παίζονταν και διδάσκονταν ευρέως από μνήμης. Χάρη σε αυτήν, μεταδίδονταν η μουσική μέσα στο χρόνο, από γενιά σε γενιά και από δάσκαλο σε μαθητή.

Στο παρόν αφιέρωμα στη μνήμη και τη διασπορά, ως μια αναζήτηση του Άλλου, αντιπαράβλλονται ποικίλες γλώσσες, όργανα και εκτελεστικές πρακτικές και παραδόσεις από πολύ διαφορετικούς τόπους. Από την Ισπανία μέχρι την Πόλη και από τη Φλωρεντία μέχρι την Ανατολική Μεσόγειο και τη ενετοκρατούμενη Κρήτη του 16ου αιώνα. Η κάθε περιοχή έχει τα δικά της ιδιωματικά χαρακτηριστικά. Η κάθε μία μεταφέρει τη δική της μοναδική μνήμη.

Ερμηνεύουν οι μουσικοί: Δημήτρης Κούντουρας (φλάουτο με ράμφος, μπαρόκ φλάουτο και μουσική διεύθυνση), Θεοδώρα Μπάκα (φωνή), Πάνος Ηλιόπουλος (τσέμπαλο), Σοφία Λαμπροπούλου (κανονάκι).

Είσοδος ελεύθερη (θα τηρηθεί σειρά προτεραιότητας)

Εκθεση - Διαγωνισμός Στατικού Μοντελισμού

Μέχρι αύριο, Κυριακή συνεχίζεται στην Πύλη Σαμπιονάρα η 19η Ετήσια Έκθεση - Διαγωνισμός Στατικού Μοντελισμού. Η έκθεση είναι ανοικτή για το κοινό σήμερα Σάββατο 3 μ.μ. έως 9 μ.μ. και αύριο Κυριακή 10 π.μ. έως 6 μ.μ.

Η διαδικασία κριτικής των μοντέλων θα γίνει σήμερα (από 11 π.μ. έως 3 μ.μ.). Η τελετή λήξης και απονομής των βραβείων του διαγωνισμού, θα γίνει την Κυριακή 30 Σεπτεμβρίου και ώρα 6.30 μ.μ.

Ομιλία για την κλασική μουσική στον κινηματογράφο

Διάλεξη - ομιλία από τον κ. Παπαγεωργίου με θέμα «η κλασική μουσική στον κινηματογράφο» (αυθεντικότητα - απομιμήσεις - αντιγραφές) θα δοθεί σήμερα Σάββατο στις 11 π.μ. στο Βενιζέλειο Ωδείο. Η είσοδος για το κοινό είναι ελεύθερη.

Θεατρική παράσταση από την "Ε.Ν. στάση τέχνης"

Το θεατρικό κείμενο του Torsten Buchsteiner "NORDOST" παρουσιάζει η "Ε.Ν. στάση τέχνης" την Παρασκευή 5 και το Σάββατο 6 Οκτωβρίου στις 9.30 μ.μ. και την Κυριακή 7 και τη Δευτέρα 8 Οκτωβρίου στις 8 μ.μ. στη θεατρική σκηνή: "Οι Σκηνοπλόκοι" στην οδό Κ. Μάνου 34 στην Πελεκαιώνα.

Αντί εισόδου θα υπάρχει κουτί για τη βελτίωση των εγκαταστάσεων του παραρτήματος Προστασίας Παιδιών Χανίων.

Τους ρόλους ερμηνεύουν οι: Ντένια Καραβασιλειάδη, Εύα Γκουντάρα, Δήμητρα Λιοδάκη, Video-edit: Διονύσης Τέρεχωφ.

Σύμφωνα με τη σχετική ανακοίνωση, «το κείμενο είναι ένα ντοκουμέντο για το χρονικό της ομηρίας 850 θεατών από Τσετσένους αυτονομιστές, το 2002 σε κεντρικό θέατρο της Μόσχας. Η ομηρία κόστισε τη ζωή σε 170 ανθρώπους, μεταξύ άλλων και αρκετά παιδιά. Ο τρόπος που έληξε αποτελεί ακόμη μέχρι και σήμερα ένα θολό

τοπίο. Ο συγγραφέας συνδυάζει συνεντεύξεις αυτόπτων μαρτύρων που δόθηκαν και κατά τη διάρκεια της ομηρίας σε δημοσιογράφο που τελούσε όμηρος και μετά το πέρας αυτής, από επιζώντες. Διαμορφώνει έτσι το προφίλ 3 γυναικών, άγνωστων μεταξύ τους, που η μοίρα τις φέρνει στις ίδιες γεωγραφικές συντεταγμένες, αντιμέτωπες με το ίδιο φρικαλέο γεγονός».

Τηλέφωνο Κρατίσεων: 6977001613.

29/9

Κυριακός

30/9

Στρατόνικος

1/10

Ανανίας,

Θηρεσία,

Ρωμανός

2/10

Κυπριανός,

Κυπριανή,

Ιουστίνη

3/10

Διονύσιος,

Διονυσία

4/10

Ιερόθεος,

Καλλισθένης,

Καλλισθένη

5/10

Χαρτίτη,

Μεθοδία

τεύχος 798

Εβδομαδιαίο Πολιτιστικό Ενθετο της εφημερίδας "Χανιώτικα Νέα"

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: ΧΑΝΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ - ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ Α.Ε.

ΙΔΡΥΤΗΣ: Γιάννης Ε. Γαρεδάκης

ΕΚΔΟΤΗΣ: Μανώλης Α. Γαρεδάκης

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:

Παρασκευάς Ν. Περάκης

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

"ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ":

Ελευθερία Μ. Κουμή

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΟΜΑΔΑ:

Γιώργος Δρακάκης, Γιώργος Κώνστας, Γιάννης Λυβιάκης, Δημήτρης Μαριδάκης, Γιάννα Μαρουλοσφάκη, Βασιλική Τωμαδάκη, Ελένη Φουντουλάκη

ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ:

Δέσποινα Βάλλα, Νίκη Ξυφανταράκη, Ελένη Σταυρίδη

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ:

Νεκτάριος Κακατοάκης

ΠΙΣΤΕΥΣΕ: Hussein Rajajfikhar,

Γιάννης Περάκης, Γιώργος Στεφανιάκης

ΣΥΝΤΑΞΗ: Εμπορικό Κέντρο

"Ερμής" (Μπουναλιά 11-19)

τηλ. 28210 51.003 - 6,

fax 28210 51.007

e-mail: info@haniotika-nea.gr

ΓΡΑΦΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ:

Καραϊσκάκη 49, τηλ. 28210 70.563 - 6 fax 28210 91.900

Διαφημιστικό Τμήμα:

Εύα Κουμή τηλ.: 2821070.563 - 6

e-mail: ads@haniotika-nea.gr

ΜΕ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

Έτος Ερωτόκριτου το 2019

Έτος "Ερωτόκριτου" ορίστηκε το 2019 από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού μετά από εισήγηση-πρόταση του Περιφερειάρχη Κρήτης Σταύρου Αρναουτάκη.

Όπως επισημαίνεται στο σχετικό Δ.Τ. της Περιφέρειας Κρήτης, η ανακοίνωση έγινε από την Υπουργό Πολιτισμού Μυρσίνη Ζορμπά η οποία κάνει γνωστό, ότι, την ευθύνη σχεδιασμού, συντονισμού και υλοποίησης όλων των πολιτισμικών δράσεων στην Κρήτη, την Ελλάδα και το εξωτερικό θα έχει η Περιφέρεια Κρήτης με την στήριξη του Παγκοσμίου Συμβουλίου Κρητών.

Σε δηλώσεις στη Περιφέρεια Κρήτης ο Αντιπεριφερειάρχης Κρήτης Πολιτισμού, Απόδημου Ελληνισμού Κώστας Φασουλάκης ευχαριστώντας την Υπουργό Πολιτισμού ανέφερε ότι αποτελεί εξαιρετική τιμή για την Κρήτη, τους Κρήτες όπου γης η ανακήρυξη του έτους 2019 ως αφιερωματικού έτους «Ερωτόκριτου» που θα φέρει στο επίκεντρο τον Κρητικό πολιτισμό στην Ελλάδα και το εξωτερικό, με απώτερο στόχο την προώθηση του Ερωτόκριτου στην άυλη πολιτιστική κληρονο-

Ο Ερωτόκριτος και η Αρετούσα σε πίνακα του Θεόφιλου.

την Κρήτη, και το επόμενο διάστημα θα προχωρήσουμε στην κατάρτιση των επιστημονικών επιτροπών και θα εξειδικευθεί το πρόγραμμα που έχουμε καταθέσει στο Υπουργείο» δήλωσε μεταξύ άλλων ο Αντιπεριφερειάρχης Κρήτης Κώστας Φασουλάκης.

Από την πλευρά της η εντεταλμένη σύμβουλος του Παγκοσμίου Συμβουλίου Κρητών Μαρία Χναράκη ανέφερε, ότι, η Περιφέρεια Κρήτης, και το Παγκόσμιο Συμβούλιο Κρητών αποσκοπούν στο να αποδειχθεί ότι, ο «Ερωτόκριτος», δεν ανήκει μόνο στην Κρήτη ή στην Ελλάδα, αλλά σε ολόκληρο τον κόσμο.

«Θα πραγματοποιηθούν εκδηλώσεις στην Κρήτη, στην Ελλάδα αλλά και στο εξωτερικό υπό τον συντονισμό της Περιφέρειας Κρήτης σε συνεργασία με το Υπουργείο Πολιτισμού. Η ανακήρυξη του έτους 2019 ως «έτος Ερωτόκριτου» είναι πάρα πολύ σημαντικό γεγονός και δείχνει πόσο πλούσιος είναι ο Κρητικός πολιτισμός και το σχέδιο δράσεων το οποίο έχουμε καταθέσει ήδη και έχει εγκριθεί από το Υπουργείο Πολιτισμού καλύπτει όχι μόνο τον γνωστό πολιτισμό του Ερωτόκριτου δηλαδή το θέατρο, και τη μουσική του, αλλά και πολλές άλλες δράσεις που έχουν να κάνουν με την Κρητική, την Αναγεννησιακή κουζίνα, τον αθλητισμό, με την επιχειρηματικότητα, την προώθηση γενικότερα της Κρήτης και την εξωστρέφεια του νησιού.

μία της UNESCO.

«Ο Κρητικός πολιτισμός θα βρίσκεται στο επίκεντρο το επόμενο έτος. Ο Ερωτόκριτος είναι ένα έργο που συμβολίζει

Εκθεση φωτογραφίας από τον Σύλλογο Μικρασιατών

Εκθεση φωτογραφίας από τον Σύλλογο Μικρασιατών σε συνεργασία με την ΚΕΠΕΔΗΧ- ΚΑΜ με «αγαπημένα πρόσωπα από την Αλυσμένη Πατρίδα της Καρδιάς μας, την πολύπαθη και χιλιετραγουδισμένη Ιωνία» θα πραγματοποιηθεί στο Κέντρο Αρχιτεκτονικής της Μεσογείου (ΚΑΜ) από την Δευτέρα 1 έως την Δευτέρα 8 Οκτωβρίου και θα λειτουργεί από 11 π.μ. έως 1 μ.μ. και από τις 6 μ.μ. έως 9 μ.μ..

Θεατρική παράσταση

Το "Ουρλιαχτό" (Howl), το ποίημα- σταθμό του Άλεν Γκίνσπεργκ που τάραξε την κοινωνία της Αμερικής τη δεκαετία του 60' ανεβάζει αύριο 29 και στις 30 Σεπτεμβρίου στο χώρο Τέχνης και Θεάτρου YouCA ο Στέφανος Κακαβούλης. Ο ηθοποιός και θεατρικός συγγραφέας στήνει μια θεατρική περφόρμανς με τη μορφή μονολόγου, σε μετάφραση του Γιάννη Λειβαδά. Μαζί του στη σκηνή ο μουσικός κρουστών Μάνος Βεζύρης που με τους ρυθμικούς χτύπους απαντά, συνοδεύει, σχολιάζει, τονίζει συνδιαλέγεται με τον ποιητικό λόγο. Ο Γκίνσπεργκ ανήκει στους βασικούς εκπροσώπους του beat κινήματος μαζί με τον Κέρουακ και τον Μπάροουζ. Ώρα έναρξης: 9.30 μ.μ., τιμή εισιτηρίου: 12 ευρώ, 10 μειωμένο.

οπαπ | **60**
Ζήσε το παιχνίδι | ΧΡΟΝΙΑ

ΕΚΕΙ ΠΟΥ ΔΕΝ ΤΟ ΠΕΡΙΜΕΝΕΙΣ, Η ΜΕΡΑ ΣΟΥ ΓΕΜΙΖΕΙ ΧΑΡΑ.

Αυτό είναι το παιχνίδι.

Στον ΟΠΑΠ πιστεύουμε στη δύναμη του παιχνιδιού. Γιατί το παιχνίδι μπορεί να σε κάνει να χαμογελάσεις εκεί που δεν το περιμένεις, να δώσεις χρώμα στην κάθε σου στιγμή και να σε κάνει να εκπληξείς ακόμα και τον ίδιο σου τον εαυτό.

Ζήσε το παιχνίδι και ανακάλυψε πώς η μέρα σου μπορεί να γίνει διασκεδαστική.

Μνήμες από το ολοκαύτωμα του Καλλικράτη

ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΜΑΡΙΔΑΚΗΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ
ΔΡΑΚΑΚΗΣ

8 Οκτωβρίου 1943. Οι Γερμανοί καταφθάνουν στον Καλλικράτη Σφακίων. Θα παραμείνουν συνολικά 4 ημέρες σκορπώντας τον θάνατο και την καταστροφή. 31 άνδρες και γυναίκες θα δολοφονηθούν από τους ναζί και τους Έλληνες συνεργάτες τους, τους Σουμπερίτες.

Η περιουσία των κατοίκων θα λεηλατηθεί. Τα σπίτια θα καούν. Φεύγοντας οι Γερμανοί, υπό τον φόβο κάποιας ενέδρας, θα πάρουν μαζί τους ως ομήρους ορισμένους κατοίκους τους οποίους θα οδηγήσουν στο κολαστήριο της Αγιάς. Για τους επόμενους μήνες ο Καλλικράτης θα κηρυχθεί απαγορευμένη ζώνη. Η εικόνα που αντίκρισαν οι χωριανοί όταν μετά από καιρό επέστρεψαν στα σπίτια τους ήταν αυτή της απόλυτης καταστροφής. Με αφορμή την ανακάλυψη του Καλλικράτη ως μαρτυρικό χωριό οι "διαδρομές" γυρίζουν σήμερα πίσω το ρολόι του χρόνου, συνομιλώντας με ανθρώπους που έζησαν τα γεγονότα ως παιδιά. Οι μαρτυρίες, ζωντανεύουν το ολοκαύτωμα του Καλλικράτη και αποκαλύπτουν όλη τη φρίκη που σκόρπισαν οι ναζί.

«ΦΥΓΑΜΕ ΣΑΝ ΤΡΕΛΟΙ»

Όταν έκαψαν οι Γερμανοί τον Καλλικράτη ο κ. **Σταύρος Μανουσέλης** ήταν 15 χρονών. Η μέρα που έφτασαν οι Γερμανοί στο χωριό είναι ακόμα χραγμένη στη μνήμη του. «Από το ξέφωτο που είναι ο αμαξωτός σήμερα, πόρισε μια φάλαγγα. Όταν έφτασαν στα πρώτα σπίτια του χωριού γυναίκες και άνδρες προσπάθησαν να φύγουν. Αρχισαν εκείνοι να "θερίζουν" την πλαγιά με τα πολυβόλα». Ο ίδιος θα καταφέρει να διαφύγει από το χωριό. Αμέσως οι κατακτητές αρχίζουν να προπαγανδίζουν ότι δεν έχουν σκοπό να κάνουν κακό προκειμένου να επιστρέψουν όσοι είχαν ξεφύγει. Ο 15χρονος Σταύρος θα γυρίσει στο χωριό. «Την πρώτη ημέρα υπήρχε ανησυχία. Τη δεύτερη ημέρα, ήρθαν δυο Γερμανοί στο σπίτι και μας είπαν να πάμε όλοι στην εκκλησία. Τότε καταλάβαμε ότι πάνε για να μας σκοτώσουν». Η εκκλησία της Παναγίας θα γεμίσει από χωριανούς. «Είχαμε μπει πολλοί στο ιερό. Τότε η συγχωρεμένη η μάνα μου μού έβαλε ένα τσεμπέρι στο κεφάλι. Πιθανόν αυτό να ήταν και ο λόγος που γλύτωσα! Από εκεί πήραν κάποιους και τους πήγαιναν στο κατάλυμα που έγιναν οι εκτελέσεις». Ο κ. Σταύρος θα χάσει εκείνη την ημέρα πολλούς συγγενείς. Όλοι τους θύματα των Γερμανών και των συνεργατών τους. «Αφού έγινε το μακελειό φύγαμε από το χωριό. Γυρίζαμε σαν τρελοί. Θυμάμαι μια μάνα που γύρισε για να βρει το νεκρό παιδί της. "Επήγα και σκέπασα τον Σπύρο μου γιατί τον έφαγαν οι σφήγκες", μας είπε. Την οικογένειά μου μάς φιλοξένησαν στα κάτω χωριά, ο καθένας όπου μπορούσε». Ο κ. Σταύρος θα γυρίσει στον Καλλικράτη μετά από μήνες. Θα βρει το χωριό του καταστραμμένο. Οι Γερμανοί δεν είχαν αρκεστεί στις δολοφονίες των αμάχων αλλά προσπάθησαν να σβήσουν από τον χάρτη τον Καλλικράτη. Λεηλάτησαν και έκαψαν τα σπίτια αφού προηγουμένως μαζί με τους συνεργάτες τους είχαν κάνει πλιάτσικο.

ΑΛΗΘΙΝΗ ΤΡΑΓΩΔΙΑ

Ο κ. **Μανούσος Γιαννακάκης** έζησε τα γεγονότα ως παιδί. «Ήμουν 7 χρονών τότε. Όσα έγιναν ήταν τραγικά και βίαια», σχολιάζει. Όσα χρόνια κι αν περάσουν τού είναι αδύνατον να ξεχάσει όλα είδε: «Όταν έγιναν οι εκτελέσεις με πήρε η μάνα μου από το χέρι γιατί δεν ήξερε αν είχαν σκοτώσει οι Γερμανοί τον πατέρα μου. Πήγαμε στο σημείο της εκτέλεσης. Τα πτώματα ήταν σωρός και η μάνα μου σήκωνε τους σκοτωμένους για να δει αν είναι ο

Το κατάλυμα που έγιναν οι εκτελέσεις από τους Γερμανούς. Η μανία των Γερμανών ήταν τέτοια κατά των ντόπιων που δεν άφησαν να ταφούν οι σοροί των εκτελεσθέντων.

πατέρας μου. Τελικά ο πατέρας μου δεν ήταν ανάμεσα σε αυτούς που σκότωσαν. Είχε φύγει». Θυμάται τους βανδαλισμούς των κατακτητών και των Σουμπεριτών. «Το χωριό τότε ήταν πλούσιο. Είχαμε τα πάντα. Εκείνοι τρυπούσαν με τις ξιφολόγες τα πιθάκια, γέμιζαν τα παγούρια τους κρασί και το υπόλοιπο το άφησαν να χάνεται. Επαιρναν τα υφαντά. Εκαιγαν τα σπίτια». Η μανία και το μίσος των κατακτητών ήταν τέτοιο που δεν επέτρεψαν καν στους ανθρώπους του χωριού να θάψουν τους νεκρούς τους. «Τους σκοτωμένους τους έφαγαν τα όρνια και τα σκυλιά. Αργότερα συγκεντρώθηκαν όσα οστά βρέθηκαν και έγινε ένα κοινοτάφιο». Φεύγοντας από το χωριό ο 7χρονος Μανούσος θα πάει με την οικογένειά του στα Ασκύφου όπου και θα παραμείνει για περίπου 1 χρόνο. Επιστρέφοντας στον Καλλικράτη θα αντικρίσει ένα χάος. Η σκιά του ολοκαυτώματος βάρυνε τον Καλλικράτη και τους ανθρώπους του όλα τα επόμενα χρόνια. Ο κ. **Στέλιος Γιαννακάκης** ήταν μόλις 2 χρονών τότε και δεν θυμάται τα γεγονότα. Εζησε όμως όλη την ατμόσφαιρα του πένθους που επικράτησε στο χωριό τα επόμενα χρόνια. «Κουβέντιαζαν τα γεγονότα οι μεγαλύτεροι. Κάθε οικογένεια άλλωστε είχε χάσει κάποιο δικό της άνθρωπο», σημειώνει.

«ΑΙΣΘΑΝΟΜΑΙ ΠΕΡΗΦΑΝΟΣ»

Όταν έγινε το ολοκαύτωμα ο κ. **Νικήτας Μανουσέλης** ήταν 11χρονών. Όπως λέει ο λόγος που οι Γερμανοί έκαψαν τον Καλλικράτη σχετίζεται με την καταδίωξη του αντιστασιακού από την ανατολική Κρήτη Μανώλη Μπαντουβά και την εμπλοκή της ομάδας του Μανουσέλη ή Κιατίπη από τον Καλλικράτη στη συμπλοκή με τους Γερμανούς στη θέση Τσιλίβδικα. Λίγο μετά την άφιξη των κατακτητών στον Καλλικράτη ο μικρός τότε Νικήτας θα φύγει από το χωριό. Την πρώτη νύχτα θα την περάσει μαζί με ένα άλλο παιδί σε μια σπηλιά.

Την επομένη κάποιοι μεγαλύτεροι τους συμβουλεύουν να γυρίσουν στο χωριό. Επιστρέφοντας θα πέσουν πάνω σε κάποιους Κρητικούς συνεργάτες των Γερμανών. «Γυρίζω και βλέπω τον φίλο μου να γλακά (να τρέχει) πίσω. Τρέχω κι εγώ και μας αρχίζουν στους πυροβολισμούς. Χτυπούσαν οι μπάλες (σφαίρες) στα πόδια μου!». Ο Νικήτας κρύβεται στα χωράφια. Από τύχη θα βρεθεί σε μια σπηλιά όπου θα συναντήσει κάποιους συγχωριανούς του. Θυμάται ακόμα το πιάτο με τη βραστή αίγα που του πρόσφεραν να φάει. Τελικά γυρίζει στον Καλλικράτη μαζί με τον πατέρα του. Την επομένη ημέρα όταν επιχειρήσαν ξανά να φύγουν για να πάνε στα ζώα τους, οι Γερμανοί τους πιάνουν και τους οδηγούν στον Φ. Σούμπερτ. Εκείνος δίνει ένα σημείωμα στο παιδί που του επιτρέπει να φύγει έξω από το χωριό. Ο πατέρας όμως θα μείνει και λίγο αργότερα θα οδηγηθεί μαζί με τους υπόλοιπους χωριανούς στην εκκλησία. Εκεί οι Γερμανοί δηλώνουν ότι όποιος παραδώσει κάποιο όπλο θα αφεθεί ελεύθερος. Ο πατέρας του Νικήτα ζητάει να τον συνοδεύσει ένας στρατιώτης μέχρι το σπίτι για να του δώσει το όπλο του. «Τον πήρε ένας Σουμπερίτης για να πάνε στο σπίτι. Φεύγοντας από την εκκλησία, λίγο παρακάτω, ο πατέρας μου όρμησε στον Σουμπερίτη για να του πάρει το όπλο του. Πάλεψαν αρκετή ώρα αλλά δεν τα κατάφερε και ο Σουμπερίτης τον σκότωσε. Είμαι περήφανος γι' αυτό που έκανε ο πατέρας μου». Ακολούθησε η λεηλασία του χωριού από τους Γερμανούς. Ο μικρός Νικήτας θα βρει καταφύγιο σε μια σπηλιά. Γυρίζει όμως στο χωριό μαζί με άλλα παιδιά για να αναζητήσει τη σορό του πατέρα του. «Τους είπα ότι θέλω να δω τον πατέρα μου. Πήγα στο κατάλυμα που ήταν οι εκτελεσμένοι. Δεν ήταν εκεί, τον είχαν θάψει. Θυμάμαι όμως ακόμα την εικόνα των σκοτωμένων. Τρία βράδια δεν μπόρεσα να κοιμηθώ». Για τους επό-

μενους περίπου 4 μήνες το 11χρονο παιδί θα μείνει σε μια σπηλιά, τρώγοντας ό,τι βρίσκει. Γυρίζοντας πια στον Καλλικράτη, όταν έπαψε το χωριό να είναι απαγορευμένη ζώνη, το μόνο που βρήκε ήταν αποκαϊδία.

ΗΜΕΡΕΣ ΤΡΟΜΟΥ

Σαν σκηνές από ταινία περνούν μπροστά από τα μάτια του κ. **Σήφη Μανούσακα** οι εικόνες από τα θλιβερά γεγονότα που σημάδεψαν το χωριό πριν από 75 χρόνια. 10 χρονών παιδί τότε η είσοδος των Γερμανών στον Καλλικράτη τον βρίσκει στο σπίτι του. «Μας αιφνιδίασαν οι πυροβολισμοί που έριχναν με πολυβόλα πάνω από τον οικισμό», θυμάται. Επικρατεί φόβος και οι πόρτες μένουν κλειστές. Οι Γερμανοί διαρρέουν ότι δεν θα πειράξουν κανένα. Αρχίζουν να κάνουν έρευνες για οπλισμό στα σπίτια. Ο πατέρας του μικρού Σήφη έχει φύγει πριν έρθουν οι κατακτητές και βρίσκεται στο βουνό. Ο Σήφης θα αναλάβει να του πάει φαγητό, κάτι που τελικά θα τον φέρει πρόσωπο με πρόσωπο με τον αιμοσταγή Σούμπερτ. «Η μητέρα μου μού παρήγγειλε αν με ρωτήσουν οι Γερμανοί να πω ότι πάω να ποτίσω τις αίγες και κρατάω φαγητό κι ενός βοσκού. Πράγματι πήγα το φαγητό στον πατέρα μου αλλά καθώς επέστρεφα με σταμάτησαν 2 Γερμανοί και άρχισαν να με ρωτάνε τι έκανα. Στη συνέχεια με οδήγησαν στον Σούμπερτ. Ήταν ένα ανθρώπινο μικρόσωμο, πολύ μελαχρινός, με γυαλάκια και μακρόστενο πρόσωπο. Με κοίταξε με ένα φοβερό βλέμμα με ρώτησε πού ήμουν κι εγώ του έδωσα την ίδια απάντηση που είχα δώσει και προηγουμένως στους άλλους. Έκανε μια χειρονομία με το χέρι σαν να λέει αφήστε τον να φύγει. Το πρόσωπό του μού έχει μείνει στη μνήμη. Τον θυμήθηκα όταν πέρυσι είδα σε μια εφημερίδα τη φωτογραφία του την ώρα που τον πήγαιναν για εκτέλεση». Ο 10χρονος Σήφης μαζί με τα 5 αδέρφια του και τη μη-

«Είχαμε μπει πολλοί στο ιερό. Τότε η συχωρεμένη η μάνα μου μού έβαλε ένα τσεμπέρι στο κεφάλι. Πιθανόν αυτό να ήταν και ο λόγος που γλύτωσα!», σημείωσε ο κ. Σταύρος Μανουσέλης.

«Τα πτώματα ήταν σωρός και η μάνα μου σήκωνε τους σκοτωμένους για να δει αν είναι ο πατέρας μου», θυμήθηκε ο κ. Μανουσός Γιαννακάκης.

«Κάθε οικογένεια έχασε κάποιο δικό της άνθρωπο», επεσήμανε ο Στέλιος Γιαννακάκης.

«Ο πατέρας μου όρμησε στον Σουμπερίτη για να του πάρει το όπλο του. Πάλεψαν αρκετή ώρα αλλά δεν τα κατάφερε και ο Σουμπερίτης τον σκότωσε. Είμαι περήφανος γι' αυτό που έκανε ο πατέρας μου», δήλωσε συγκινημένος ο κ. Νικήτας Μανουσέλης.

«...με οδήγησαν στον Σούμπερτ. Ήταν ένα ανθρωπάκι μικρόσωμο, πολύ μελαχρινός, με γυαλάκια και μακρόστενο πρόσωπο... Το πρόσωπό του μού έχει μείνει στη μνήμη», τόνισε ο κ. Σήφης Μανουσάκας.

Σημάδια από τις σφαίρες διακρίνονται ακόμα στους τοίχους του καταλύματος που έγιναν οι εκτελέσεις.

τέρα του θα οδηγηθεί αργότερα στην εκκλησία. Εκεί θα δει και τους πρώτους νεκρούς. Ήταν δύο Κρητικοί, όχι από τον Καλλικράτη, που οι Γερμανοί τους βρήκαν στον δρόμο και τους έφεραν στο χωριό. Τους δύο χτυπημένους άνδρες έδειχνε για εκφοβισμό στους συγκεντρωμένους χωριανούς ένας Γερμανός με το χέρι του. «Μέσα στην εκκλησία γίνονταν χαμός. Ένας Γερμανός διάλεγε τους άνδρες και τους κάθιζαν σε μια πεζούλα. Στη μνήμη μου μένει ακόμα η εικόνα του παπά Σήφη - πατέρα του σημερινού παπά», αναφέρει ο κ. Μανουσάκας. Στην εκκλησία φτάνουν και τα πρώτα μαντάτα για εν ψυχρώ εκτελέσεις των Γερμανών. «Εκεί ήρθε κι ένα μήνυμα ότι σκότωσαν τον Δρακομάρκο στην αυλή του», θυμάται ο κ. Σήφης. Οι Γερμανοί δίνουν εντολή στους χωριανούς να εκκενώσουν τα σπίτια τους γιατί θα τα κάψουν. Η οικογένεια του Σήφη θα εγκαταλείψει όπως - όπως το χωριό. Νέες θλιβερές ειδήσεις για το θάνατο μιας ακόμα χωριανής έρχονται από μια γυναίκα που θα συναντήσουν. Η οικογένεια θα καταφέρει να βρεθεί με τον πατέρα και βρίσκουν καταφύγιο σε σπηλιές. Θα περάσουν περίπου δύο χρόνια για να επιστρέψουν στον Καλλικράτη.

Μνημείο με τα ονόματα των δολοφονηθέντων από τους Γερμανούς, κατοίκων του Καλλικράτη που έχασαν τη ζωή τους στο Ολοκαύτωμα του '43.

Μαρτυρικό χωριό ο Καλλικράτης

Η τελετή ανακήρυξης του Καλλικράτη σε μαρτυρικό χωριό θα πραγματοποιηθεί την Τετάρτη 3 Οκτωβρίου παρουσία του προέδρου της Δημοκρατίας **Προκόπη Παυλόπουλου**. Η τελετή θα πραγματοποιηθεί στο μνημείο πεσόντων στις 11 το πρωί.

Όπως αναφέρεται σε σχετική ανακοίνωση του Δήμου Σφακίων το σύνολο των θυμάτων του Καλλικράτη ήταν συνολικά 31 κάτοικοι, 21 άντρες και 10 γυναίκες. Οι περισσότερες γυναίκες ήταν ηλικιωμένες. «Τη Ζαμπία Παπαδόσφου - Μανουσέλη τη σκότωσαν όταν αντιστάθηκε βλέποντάς τους να της λεπλατούν το σπίτι. Την Πολάκη Ελένη, την Πολάκη Αικατερίνη και την Τσιβολεδάκη Ευαγγελία έκαψαν ζωντανές μέσα στα σπίτια τους. Την Τσιβολεδάκη Αθηνά σκότωσαν στις παρυφές του χωριού. Τη Γιαννακάκη Αικατερίνη σκότωσαν στο νεκροταφείο του χωριού. Τη Φανιά Βλαχάκη Κουργελάκη σκότωσαν στην τοποθεσία του Σαπουνά. Την Ξανθίππη Καντήρου, τη Γανταδάκη Αγγελική και τη Μαρία Χαιρέτη σκότωσαν σε ένα παράπηγμα το οποίο στη συνέχεια γκρέμισαν. Πριν τις εκτελέσεις υποχρέωσαν τις γυναίκες του Καλλικράτη να παρακολουθήσουν τη λεπλασία των σπιτιών τους από τρόφιμα και υφαντά».

Επίσης, 14 άντρες οδηγήθηκαν σε ένα κατάλυμα του Καλλικράτη στην Πιπιλίδα και εκτελέστηκαν ο ένας πάνω στον άλλον: Βουγιούκαλος Αλέξανδρος και Βουγιούκαλος Εμμανουήλ του Γεωργίου αδελφία. Βουγιούκαλος Μανουσός του Μιχαήλ, Μα-

νουσέλης Γεώργιος του Μιχαήλ και ο γιος του Εμμανουήλ Μανουσέλης. Μανουσέλης Μανουσός και Μανουσέλης Ευστράτιος του Γεωργίου αδελφία. Γανταδάκης Ρούσσοσ του Γεωργίου. Χαιρέτης Ευστράτιος του Μιχαήλ. Χαιρέτης Νικόλαος του Εμμανουήλ. Σηφοστρατουδάκης Ιωάννης του Ευστρατίου. Κωνσταντουδάκης Εμμανουήλ του Ιωάννου. Κανδήρος Γεώργιος του Ιωάννου. Χειραναγνωστάκης Νικόλαος του Αντωνίου από την Αργυρούπολη.

«Ο Βουγιούκαλος Μανουσός του Γεωργίου, ο τρίτος αδερφός των Βουγιούκαλων δολοφονήθηκε από σουμπερίτες έξω από το σπίτι του. Ο Μανουσέλης Μανουσός του Νικολάου, σφάχτηκε στην είσοδο του χωριού από Σουμπερίτες αφού τον βασάνισαν. Ο Χαιρέτης Σπύρος του Χρήστου, δολοφονήθηκε πισώπλατα από σουμπερίτη έξω από το κατάλυμα της Πιπιλίδας. Ο Πολάκης Παύλος του Εμμανουήλ, δολοφονήθηκε δίπλα στο σπίτι του. Ο Μαρκουτσάκης Μάρκος του Εμμανουήλ δολοφονήθηκε άνανδρα στην αυλή του σπιτιού του από τον πιο σκληρό δοσίλογο της ομάδας του Σούμπερτ, τον παπά Καλλέργη».

Σύμφωνα πάντα με την ανακοίνωση του Δήμου τον κατάλογο των 31 θυμάτων συμπληρώνουν δύο νέοι που άρπαξαν και πήραν μαζί τους με τη βία από το χωριό Επισκοπή οι Γερμανοί. Τον Λυκάκη Ιωάννη του Σταύρου από το χωριό Ασκύφου που βρέθηκε για δουλειές στην Επισκοπή. Ο άλλος ίσως ήταν ο νε-

αρός γιατρός Βιγδινάκης Γεώργιος του Ιωάννου από την Επισκοπή ο οποίος εξαφανίστηκε και δολοφονήθηκε από τους Γερμανούς στη διάρκεια της κατοχής.

Αναγνώριση μεν αλλά...

Η ανακήρυξη του Καλλικράτη ως μαρτυρικού χωριού αποτελεί αναμφίβολα μια οφειλόμενη τιμή στη μνήμη των νεκρών που δολοφονήθηκαν μαζικά από τους ναζί και τους σουμπερίτες. Ωστόσο, όπως επισημαίνουν οι κάτοικοι του ορεινού χωριού, η Πολιτεία άργησε πολύ να αναγνωρίσει τη θυσία των προγόνων τους. «Πολύ αργά γίνεται αυτό που γίνεται. Ακόμα όμως και έτσι, θεωρώ ότι τόσο η εκδήλωση όσο και η φιλοξενία θα έπρεπε να γίνουν εδώ κι όχι να μοιραστούν με τη Χώρα Σφακίων. Σίγουρα, λοιπόν, είναι σημαντικό αυτό που γίνεται αλλά νομίζω ότι γίνεται και με ένα ψηφιοποιητικό χαρακτήρα», σχολίασε ο κ. **Μανουσός Γιαννακάκης** με τον κ. **Σταύρο Μανουσέλη** να συμφωνεί με την παρατήρηση του συγχωριανού του. «Τόσα χρόνια πέρασαν και εδώ το θυμήθηκαν;», σημείωσε σχετικά ο κ. **Νικήτας Μανουσέλης**, ενώ ο κ. **Σήφης Μανουσάκας** τόνισε ότι πρόκειται για μια δικαίωση για τον Καλλικράτη που θα έπρεπε όμως να είχε επισημοποιηθεί από τα πρώτα κιόλας χρόνια μετά τον πόλεμο.

τη συμμετοχή του Παπά Σήφη ή Δασκαλόπαπα από τον Καλλικράτη, στην ηγετική ομάδα του Δασκαλογιάννη», τονίζει η κα Βουγιούκαλου και προσθέτει πως το χωριό το έκαψαν ξανά ολοσχερώς οι Τούρκοι και αργότερα το 1821.

Σε ό,τι αφορά το ολοκαύτωμα του '43 από τους Γερμανούς η κα Βουγιούκαλου μας παραπέμπει στην περιγραφή της καταστροφής μέσα από την έκθεση που συνέταξε η Επιτροπή που είχε συσταθεί το 1945 από την κυβέρνηση με σκοπό την καταγραφή των γερμανικών ωμοτήτων στην Κρήτη. Στην Επιτροπή συμμετείχαν οι καθηγητές Ι. Καλιτσουνάκης και Ι. Κακριδής, ο συγγραφέας Νίκος Καζαντζάκης και ο φωτογράφος Κώστας Κουτουλάκης. Στην έκθεση γίνεται ειδική αναφορά στον Καλλικράτη και σημειώνεται μεταξύ άλλων: «...περί τους 30 άνδρες και τα γυναικόπαιδα συνελήφθησαν και εκρατήθησαν εις τον περίβολο της εκκλησίας. Ενισχυθέντες οι Γερμανοί και διά της αφιξεως άλλου στρατού ως και της περιβοήτου ομάδας του Σούμπερτ,

ήρχισαν να λεπλατούν το χωριό και να ανακρίνουν τους κατοίκους κατηγορούντας αυτούς επί συνεργασία μετά του Μπαντουβά. Επειτα εκμανέντες διά την διαφυγήν τούτου εφόνευσαν πρώτον περί τους 10 άνδρας μετά φοβερών βασάνων εντός ερειπωμένης οικίας, τους δε λοιπούς εις τας οδούς ή εντός των αυλών των οικιών τους. Εν συνόλω εξετελέσθησαν την 8/10/43, άτομα 29. Συγχρόνως με τας εκτελέσεις ελεπλάτησαν και έπειτα εφυρπόλησαν τον Καλλικράτην. Εκ των οικιών εκάψαν περί τας 80. Εκ των γυναικών συνέλαβαν 20 πάσης ηλικίας, τας οποίας εφυλάκισαν επί έναν μήνα στην Αγιάν. Επειδή

δε μετά τούτα ένα τμήμα του στραού των οδεύον προς νότον εβλήθη υπό ομάδας ανταρτών, οι Γερμανοί συνέλαβαν άλλας 3 γυναίκας εις το χωριό Καλλικράτης, τας εφόνευσαν εντός οικίας και έπειτα ανετίναξαν αυτήν».

Καταλήγοντας η κα Βουγιούκαλου επεσήμανε την ανάγκη να κρατηθεί άβυσσος η μνήμη των ανθρώπων που θυσιάστηκαν και η ιστορία να μεταλαμπαδευτεί στις επόμενες γενεές για «να είναι πάντα φάρος οδηγός τους, στην οδό της τιμής, του χρέους και της ευθύνης».

ΤΖΕΦΡΥ ΕΥΓΕΝΙΔΗΣ:

«Μια υγιής κοινωνία χρειάζεται πεπαιδευμένους πολίτες»

ΑΠΕ - ΜΠΕ » Πώς βλέπει ένας συγγραφέας τον κόσμο σήμερα και τους πολίτες απέναντι στις διαιρέσεις και τις αντιθέσεις -ενίοτε και αντιφάσεις- της πολιτικής; Πώς δρα και πώς τοποθετείται -πρωτίστως ως πολίτης- απέναντι σ' έναν κόσμο πολιτικά διχασμένο, στον οποίο καμία χώρα δεν αποτελεί εξαίρεση; Κι εν τέλει τι είδους πολίτες «χρειάζεται» μια σύγχρονη κοινωνία;

Μια «υγιής κοινωνία» θέλει πολίτες «ενημερωμένους και πεπαιδευμένους» απαντά στη Σοφία Παπαδοπούλου για το ΑΠΕ-ΜΠΕ ο βραβευμένος με Πούλιτζερ Αμερικανός συγγραφέας, Τζέφρυ Ευγενίδης, ο οποίος βρέθηκε στη χώρα μας αυτές τις μέρες, στο πλαίσιο της διοργάνωσης "Αθήνα 2018-Παγκόσμια Πρωτεύουσα Βιβλίου".

«Η δουλειά μου ως πολίτης είναι αυτή όλων των πολιτών, να γνωρίζω τι συμβαίνει και να είμαι γενικά εκπαιδευμένος προκειμένου να κάνω σωστή επιλογή ψήφου»

εξηγεί ο Αμερικανός συγγραφέας και παραπέμποντας στην αρχαία Ελλάδα παρατηρεί: «Οι Αθηναίοι εφνύραν τη Δημοκρατία, αλλά παράλληλα σκέφτηκαν πως μόνο 200.000 μορφωμένοι άνδρες πρέπει να είναι οι ψηφοφόροι. Επομένως, η ιδανική Δημοκρατία -και το κατανοώ απολύτως αυτό- θα πρέπει να είναι ένα ενημερωμένο και μορφωμένο εκλογικό σώμα».

«Υπό αυτή την έννοια το πιο σημαντικό που μπορούμε να κάνουμε σε μια κοινωνία είναι να βοηθήσουμε την εκπαίδευση. Αυτό οδηγεί σε πεπαιδευμένους ψηφοφόρους κι αυτό με τη σειρά του οδηγεί σε καλύτερα αποτελέσματα» εκτιμά, πεπεισμένος ότι «η υγεία μιας κοινωνίας είναι πολύ σημαντική για το τι συμβαίνει σε σχέση με την πολιτική, δεν μπορεί να έχεις καλά αποτελέσματα στην πολιτική με μια μη υγιή κοινωνία».

Το μυθιστόρημα ως (μη) «όχημα» πολιτικής

Ο Τζέφρυ Ευγενίδης δεν θεωρεί πως ένα μυθιστόρημα, το οποίο χρειάζεται συνήθως κάποια χρόνια για να ολοκληρωθεί, συνιστά κατάλληλο «όχημα» για τη μεταφορά πολιτικών θέσεων. «Αν ήταν να πω κάτι για την πολιτική

θα έγραφα ένα δοκίμιο, ένα άρθρο γνώμης στην εφημερίδα», διαβεβαιώνει, αν και σημειώνει πως στη νέα του συλλογή (σ.σ. Δελτία Παραπόνων) και στο κεφάλαιο με τίτλο «Το μεγάλο πείραμα» πραγματεύεται τη ζωή ενός ανθρώπου στο Σικάγο, το 2005, πριν από την κρίση, αναγνωρίζοντας πως αν διαβαστεί τώρα, με σύγχρονους όρους, έχει περισσότερες αναγωγές στη σημερινή πραγματικότητα.

«Μερικές φορές γράφεις απλώς για τη γειτονιά όπου μένεις, τους ανθρώπους που βλέπεις κι αυτό μπορεί να είναι πολύ πολιτικό ή να γίνει ακόμα πιο σημαίνον πολιτικά, καθώς περνάει ο χρόνος», συμπεραίνει.

«Καμιά φορά», προσθέτει, «το μυθιστόρημα συνυφαίνεται με την πολιτική. Για να περιγράψω στιγμές ή να τις αντιμετωπίσω προσπαθώ να μείνω ελεύθερος στο μυαλό μου. Στην Αμερική πρέπει κάθε μέρα να βλέπεις τον Τραμπ και δεν θέλω να μπαίνει στο μυαλό μου κάθε μέρα όταν γράφω. Δεν έγινα συγγραφέας, ώστε ο Ντόναλντ Τραμπ να εγκατασταθεί στο μυαλό μου! Προσπαθώ να μείνω ελεύθερος απ' αυτά τον περισσότερο χρόνο».

ΣΤΟΝ ΠΛΑΤΑΝΙΑ

Ομαδική έκθεση σύγχρονης τέχνης + φωτογραφία

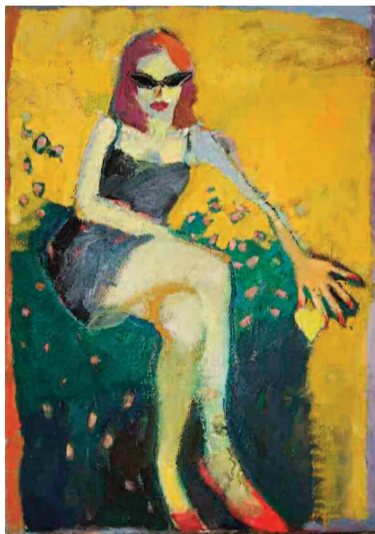
Το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Χανίων - Ελαιουργείον σε συνεργασία με την Αίθουσα Τέχνης Match More παρουσιάζουν την έκθεση σύγχρονης τέχνης: «Εικονοκλαστικά Κοσμοείδωλα II: Μυθολογίες. Έργα από την Μόνιμη Συλλογή του Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης Χανίων - Ελαιουργείον» το Σάββατο 29 Σεπτεμβρίου στις 8.30 μ.μ., σε επιμέλεια του Δρ Κωνσταντίνου Β. Πρώιμου και του Ιωάννη Ν. Αρχοντάκη στις Αίθουσες Τέχνης Match More και Match More Underground στην οδό Δημοκρατίας 351, στον Πλατανιά.

Η έκθεση θα είναι επισκέψιμη από 29 Σεπτεμβρίου έως 30 Οκτωβρίου 2018 και από 1

Απριλίου 2019 έως 30 Απριλίου 2019. Ανοικτά κάθε μέρα 12:00 - 22:00 με ελεύθερη είσοδο.

Η έκθεση εντάσσεται στο πλαίσιο της συμπλήρωσης 10 χρόνων (2008-2018) ενεργής πολιτιστικής παρουσίας από το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Χανίων - Ελαιουργείον το οποίο παρουσιάζει μια σειρά 10 εικαστικών εκθέσεων στο ετήσιο εικαστικό του πρόγραμμα για το 2018 με επετειακό χαρακτήρα και πνεύμα εξωστρέφειας.

Στην έκθεση «Εικονοκλαστικά Κοσμοείδωλα II: Μυθολογίες. Έργα από την Μόνιμη Συλλογή του Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης Χανίων - Ελαιουργείον» συμμετέχουν οι Χανιώτες καλλιτέχνες: Όλγα Βερυκάκη, Cris Gianakos, Καλλιόπη Γιατρούδακη, Έλλη Γράβαλου, Γιάννης Διαλινός, Ανδρέας Ζυμβραγός, Βαλέριος Καλούτσος, Ειρήνη Κανά, Μαρία Κελαϊδή, Γιώργος Κουνάλης, Jan Liodaki, David Macfarlane, Sue Macfarlane, Ελένη Μανωλαράκη, Γιάννης Π. Μαρκαντωνάκης, Γεωργία Ματσαμάκη,

Εικαστικό έργο της Ειρήνης Κανά

Λαμπρινή Μποβιάτσου, Κλειώ Μπολιεράκη, Ρένα Μπραουδάκη, Γρηγόρης Νιόλης, Θεωρή Παρσκάκης, Φάνης Παρασκευοδάκης, Αναστασία Πετράκη, Σύλβια Πετσούρα, Tiffany Riley, Ευάγγελος Ρούσος, Μιράντα Σκυλουράκη, Rena Stollenwerk, Γιώργος Τζεγιαννάκης, Κατερίνα Τσεμπιλή, Αντώνης Φραντζεσκάκης, Εύη Φωτοπούλου και Πέπη Χατζηδάκη.

Επίσης συμμετέχουν και οι ακόλουθοι Έλληνες και διεθνείς καλλιτέχνες: Αννίτα Αργυροποπούλου, Ειρήνη Βαζούκου, Μαργαρίτα Βασιλάκου, Ανδρέας Βούσουρας, Μαρία Βύρρα, Νίκος Γιαβρό-

πουλος, Βιλένα Γιούμη, Θόδωρος Δασκαλάκης, Κωνσταντίνος Δέμος, Χαράλαμπος Δερμάτης, Αλέξανδρος Δημητριάδης, Αντιγόνη Καββαθά, Caputo Kallan, Βάσω Κατράκη, Μαρία Κοκκίνη, Alex Komodikis, Μαρίνα Κροντηρά, Νίκος Κυρίτσος, Γιώργος Λυντζέρης, Αλέξανδρος Μαγκανιώτης, Άννα Μανέτα, Φίλιππος Μάνος, Εριέττα Μαρκαντωνάτου, Claudia Moghini, Κωνσταντίνος Μουδάτσος, Nicholas Moore, Ισμήνη Μπανάτσου, Στεφανία Μπρέγιαννη, Κωνσταντίνος Ξενάκης, Νίκος Παναγιωτόπουλος, Αντώνης Παπαδόπουλος, Ανδρέας Παπαναστασίου, Ελένη Παυλοπούλου, Νατάσσα Πουλιαντζά, Christian Rupp, Εδουάρδος Σακαγιάν, Δήμητρα Σιατερλή, Χρυσούλα Σκεπετζή, Isle Chlan, Αννέττα Σπανοδάκη, Λήδα Σπεραλάκη, Τέση Σπλιώτη, Ελευθερία Σωτηροπούλου, Δημήτρης Τάταρης, Rolana Ceckauskaite, Γιώργος Τσεριώνης, Μαρία Τσιμπουρά, Βούλα Φερεντίνου, Θεωρή Φίλος, Ελένα Χαβιαρά και Sally Heard.

ΣΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Εικαστική έκθεση της Αλκιστис Μιχαηλίδου

Ο Δήμος Χανίων και η Δημοτική Βιβλιοθήκη σε συνεργασία με το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Χανίων - Ελαιουργείον παρουσιάζουν την εικαστική έκθεση «Νέυ Ματογκρόσο: Ωραίο σαν Έλληνας - Η Ελληνική Μυθολογία εμπνέει έναν Επαναστάτη» της Αλκιστис Μιχαηλίδου, την Τρίτη, 2 Οκτωβρίου 2018, στις 19:30, στη Δημοτική Βιβλιοθήκη Χανίων, (Υψηλαντών 30). Την επιμέλεια της έκθεσης έχει ο Δρ. Μεγακλής Ρογακός και ο Ιωάννης Ν. Αρχοντάκης

Ο τίτλος της έκθεσης είναι εμπνευσμένος από ένα στίχο του πρωτοπόρου Έλληνα ποιητή, Νίκου Εγγονόπουλου (1907-1985), από το ποίημα του «Μπολιβάρ», που αναφέρεται στην κατάκτηση της ελευθερίας στη Λατινική Αμερική.

Η έκθεση θα έχει διάρκεια από 2 Οκτωβρίου 2018 έως 30 Μαρτίου 2019. Ανοικτά από Δευτέρα έως Σάββατο 10:00-13:00 και Δευτέρα & Πέμπτη 18:00-20:00, με ελεύθερη είσοδο.

Η Αλκιστис Μιχαηλίδου γεννήθηκε στην Κρήτη το 1959. Σπούδασε στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας με δασκάλους στη ζωγραφική τον Γιάννη Μόραλη και τον Δημήτρη Μυταρά και στη θεωρία της τέχνης τον Παύλο Χριστοδουλίδη. Κατά τον ιστορικό Αντώνη Κωτίδη, «η Μιχαηλίδου είναι ανάμεσα στους σημαντικότερους εκπροσώπους της δεκαετίας του 2000-2010». Για το εικαστικό της έργο έλαβε βραβεία και διακρίσεις στην 4η, 6η και 7η Διεθνή Μπιενάλε Σχεδίου της Πίλσεν στη Τσεχία. Συμμετείχε σε δύο Κινηματογραφικά Φεστιβάλ και σχεδίασε τα εξώφυλλα 15 βιβλίων. Παρουσίασε το έργο της σε πέντε προσωπικές εκθέσεις και σε περισσότερες από τριάντα ομαδικές στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Έργα της φυλάσσονται σε ιδρύματα, μουσεία και ιδιωτικές συλλογές εντός και εκτός Ελλάδας. Ζει και εργάζεται στην Αθήνα.

Ο Νέυ Ματογκρόσο είναι ένας διάσημος Βραζιλιάνος ακτιβιστής, τραγουδιστής, χορευτής, ηθοποιός και σκηνοθέτης, με 45 χρόνια καλλιτεχνικής παρουσίας. Επαναστάτης, ανατρεπτικός και υπέρμαχος της ελευθερίας, πρώην χίπυ, αναγνωρίζεται ως μία από τις σημαντικότερες προσωπικότητες της καλλιτεχνικής σκηνής, όχι μόνο της Βραζιλίας, αλλά ολόκληρης της Λατινικής Αμερικής με παγκόσμια εμβέλεια. Το Φεστιβάλ του Μοντρέ, το 1983, απογοίωσε την καλλιτεχνική του φήμη. Βραβεύτηκε με Γκράμμι Λατίνο, το 2014. Ζει, δημιουργεί και εργάζεται στο Ρίο ντε Τζανέιρο.

παιδότοπος

ΒΑΓΓΕΛΗΣ
Θ. ΚΑΚΑΤΣΑΚΗΣ
kakatsakis@sch.gr

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΚΠ/ΚΩΝ Π.Ε. Ν. ΧΑΝΙΩΝ

“Τα Χανιωτάκια” συνεχίζουν την πορεία τους

Καλοί μου φίλοι, καλό Σαββατοκύριακο!
Εξακολουθούν να έχουν ξεχωριστή θέση στην καρδιά των Χανιωτακών, “Τα Χανιωτάκια”, το μαθητικό περιοδικό του Συλλόγου Εκπαιδευτικών Π.Ε. του Νομού μας, που διανύει ήδη το 36ο(!) έτος της ηλικίας του. Ύστερα απ’ την εμπειριστατωμένη περιδιάβαση στις 64 μεγάλου σχήματος, ιδιαίτερα επιμελημένες, σελίδες του τελευταίου, με αριθμό 79 (Χειμώνας - Άνοιξη 2018), τεύχος του η διαπίστωση.

Εκ των ων ουκ άνευ ότι καταάρηκα! Και γιατί ήμουν ένας απ’ τους βασικούς εμπνευστές και δημιουργούς των (νονός του τίτλου ο γνωστός δάσκαλος - λογράφος Σταμάτης Αποστολάκης) τον Φλεβάρη του 1982, όντας γενικός γραμματέας του Συλλόγου Δασκάλων Ν. Χανίων. Κυρίως, όμως, γιατί “δεν αποπαίδισεν ο κλάδος”... Ο,τι καλύτερο να διαπιστώνεις πως τα “πατήματα” των χθεσινών, στους

οποίους εσύ ανήκεις, αποτελούν “γεφύρια” για τους σημερινούς! Γεφύρια που θα γίνουν με τη σειρά τους πατήματα για νέα γεφύρια... Από καρδιάς τα συγχαρητήρια μου στα μέλη της συντακτικής επιτροπής, στη Στέλλα Σουκλάκη και στην Χαριτίνη Ιορδανίδου, που είχαν και την ευθύνη της επιμέλειας, όπως και στις Μαριλένα Αγγελάκη, Χρύσα Γασπαρίδου, Άννα Δαβράδου, Κωνσταντίνα Κληρονόμου, Βέρα Κοντού και στον Αντώνη Φουντου-

λάκη... Και βέβαια, στα Χανιωτάκια, τα καλά φιλαράκια... συγγραφείς και ζωγράφους των “Χανιωτακών”. Και σ’ αυτά που δεν χώρεσαν οι εργασίες των...

Σας χαιρετώ με αγάπη όλους!
Βαγγέλης Θ. Κακατσάκης
δάσκαλος

Χανιωτάκια μας αγαπημένα...

Να ‘μαστε και πάλι μαζί στο περιοδικό της φετινής μας χρονιάς!!! Ένα τεύχος διαφορετικό από όλα τα προηγούμενα, μια και τα θέματά του δεν προτάθηκαν από τη συντακτική επιτροπή, αλλά ήταν ανοικτά και επιλέχθηκαν από όλους εσάς. Σας ευχαριστούμε για τις πρωτότυπες και πολύχρωμες εργασίες που μας στείλατε!!!

Για την προετοιμασία του τεύχους αυτού καθώς και της πρόσκλησης που λάβατε στην αρχή της χρονιάς, συνεργάστηκαν μαθητές και μαθήτριες του Δημοτικού Σχολείου Γερανίου. Αυτοί αποτέλεσαν τη συντακτική επιτροπή των παιδιών αυτού του τεύχους και μας φιλοξένησαν στο σχολείο τους. Τους ευχαριστούμε ιδιαίτερα!!!

Γενικότερα, όλοι οι μαθητές και οι μαθήτριες που απέστειλαν εργασίες και συνέβαλαν έτσι στη δημιουργία του νέου τεύχους ήταν πραγματικά υπέροχοι για άλλη μια φορά!!!

Με αγάπη, δημιουργικότητα και φαντασία συνεχίζουμε να δίνουμε ζωή και όραμα στο περιοδικό μας, με μόνη μας επιθυμία να έχει για πάντα μια θέση στην καρδιά σας!!!

**Με όλη μας την αγάπη,
Καλή Ανάγνωση!**

Η Συντακτική Επιτροπή των Δασκάλων

Τα παιδιά του Αρίωνα

Την προηγούμενη Κυριακή πήγα να παρακολουθήσω τους αθλητικούς αγώνες που έκανε ένας σύλλογος με παιδιά με αναπηρία.

Ήταν η πρώτη μου φορά που θα ερχόμουν τόσο κοντά με αυτά τα παιδιά.

Στην αρχή τα παιδιά έπαιζαν μεταξύ τους. Το παιχνίδι έμοιαζε με μπόουλινγκ όπου τα παιδιά έπρεπε να ρίχνουν μια μπάλα, όσο πιο κοντά μπορούν στην μπάλα στόχο. Κάθε παιδί την έριχνε με διαφορετικό τρόπο, ανάλογα με την αναπηρία του. Αφού έπαιζαν μόνο τους μας κάλεσαν να παίξουμε και εμείς μαζί τους. Στην αρχή ήμουν λίγο αγχωμένη και αμήχανη. Όμως είδα ότι αυτά τα παιδιά με βοήθησαν να ξεπεράσω την αμηχανία μου. Κατάλαβα ότι δεν πρέπει να τα παρατάμε, ότι και αν συμβαίνει στη ζωή μας.

Ήταν μια ωραία εμπειρία για εμένα και με βοήθησε να καταλάβω ότι στη ζωή οι δυσκολίες είναι για τις ξεπερνάμε.

**Αντωνία Παπαηλιάκη
Ε', 2ο Δ.Σ. Κουνουπιδιανών**

Περιεχόμενα

Πρόλογος.....	1
Ματιές στους δρόμους.....	2
Κόκκινη κλωστή.....	3
Του κόσμου τα περίεργα.....	8
Δραστηριότητες σχολείων.....	9
Μαντινάδες - Ποιήματα.....	25
Εικαστικές προτάσεις	29
Ξενόγλωσσα.....	37
Συνταγές.....	39
Μικρός αθλητής.....	42
Κόμικς.....	44
Ελάτε να παίξουμε.....	46
Λίστες.....	62

Κόκκινη κλωστή

Μια νύχτα ξύπνησα ξαφνικά από έναν θόρυβο. Εξω από το παραθύρο μου ήταν ένας όμορφος άσπρος Πήγασος με κέρατο και με πολύχρωμα μαλλιά που έβγαζαν χρυσόσκονη. Βγήκα έξω και μου μίλησε. Τρόμαξα λίγο όταν είπε: «Ελα μαζί μου, αλλά μάζεψε τα πράγματά σου...». Εγώ τον άκουσα και άρχισα να μαζεύω όλα τα πράγματα μου σε μία μαγική βαλίτσα που χωρούσε τα πάντα. Μετά βγήκα έξω και με πήρε γρήγορα και έφυγε σαν σφαίρα σε ένα ουράνιο τόξο. Εκλεισα τα μάτια μου. Όταν άνοιξα τα μάτια μου είδα πως ήμουν σε έναν κόσμο από τεράστια λουλούδια και ουράνια τόξα. Το χώμα ήταν γεμάτο με γλυκά, τα σύννεφα ήταν από μαλλί της γριάς. Ο Πήγασος με κατέβασε σε ένα τεράστιο παλάτι από σύννεφα.

Μπήκα μέσα στο παλάτι και είδα τη βασίλισσα των μονόκερων. Με κοίταξε και έφυγε αφού είπε στους φρουρούς: «Να έρθει να φάει μετά μαζί μας». Εγώ καθόμουν εκεί σε έναν καναπέ από πούπουλα, όταν με ρώτησαν οι φρουροί, άμα θέλω να πάω να φάω. Εγώ δέχτηκα και πήγα να φάω. Το τραπέζι ήταν γεμάτο γλυκά και τσάι. Ηπια το τσάι πριν αρχίσω το φαγητό! ΜΠΑΜ! Κοιμήθηκα. Όταν ξύπνησα ο Πήγασος που με πήρε, άρχισε να χοροπηδάει. Τον ρώτησα τι έπαθε και μου είπε: «Κοίτα στον καθρέπτη». Όταν κοίταξα ήμουν ένας άσπρος Πήγασος με ξανθά μαλλιά που έβγαζαν χρυσόσκονη... Ακούσαμε έναν ήχο από έξω και κάποιον να φωνάζει. Βγήκαμε έξω και είδαμε τον Πινόκιο να τον κυνηγεί ένα λιοντάρι από λουλούδια.

Αρχίσαμε να γελάμε, αφού το λιοντάρι ήταν ένα μικρό λιονταράκι που ήθελε να παίξει. Εγώ προσπάθησα να πετάξω για να του πω πως δεν δαγκώνει, αλλά έπεσα, αφού δεν ήξερα να πετάω και όλοι άρχισαν να γελάνε.

Ξαφνικά, άκουσα μια φωνή να φωνάζει το όνομά μου πολύ δυνατά. Άνοιξα τα μάτια μου και κατάλαβα πως ήταν ένα όνειρο. Ήταν η μάνα μου, που φώναζε να ξυπνήσω.

Αναστασία Σβίζη, Ε' Δ.Σ. Γερανίου

Ματιές στους δρόμους

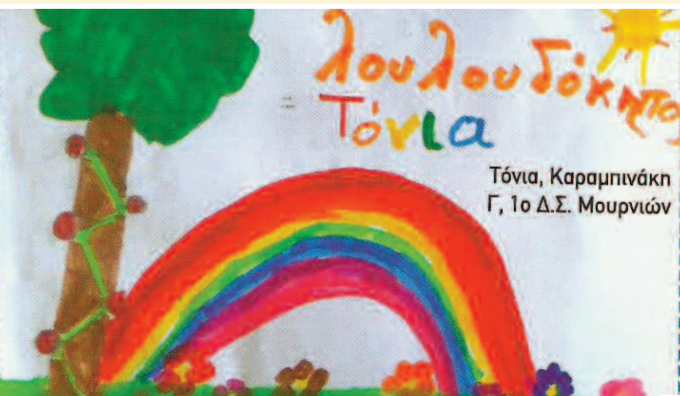
Κάθε μέρα η μαμά, αφού πάρουμε το πρωινό μας και πλύνουμε τα δόντια μας, μας πηγαίνει στο σχολείο και το μεσημέρι, όταν τελειώσουμε τα μαθήματα του σχολείου, έρχεται με το αυτοκίνητό της και μας επιστρέφει στο σπίτι κάνοντας το δρομολόγιο αυτό μέρες - μήνες - χρόνια! Όλα μου φαίνονται ίδια στη διαδρομή αυτή (σπίτι - σχολείο). Προχθές που ήταν καλή μέρα και είχε καλό ήλιο ο μπαμπάς ήθελε το μεσημέρι στο σχολείο για να μας πάρει και να γυρίσουμε στο σπίτι. Βγαίνοντας από την πόρτα του σχολείου και βλέποντας του μπαμπά, δεν είδαμε πουθενά το αυτοκίνητό μας. Τότε ρώτησα τον μπαμπά μου: «Μπαμπά πως θα επιστρέψουμε στο σπίτι μας;» και αυτός μας απάντησε: «Με τα πόδια. Καιρός να ανακαλύψουμε τη γειτονιά μας (το σπίτι μας είναι κοντά στο σχολείο)». Ξεκινώντας με τα πόδια για το σπίτι περάσαμε από το σπίτι της κυρίας Μαρίας, στο οποίο η αυλή ήταν γεμάτη με γλάστρες με πολλά είδη λουλουδιών.

Παρατηρώντας τα, γεύτηκα μια όμορφη εικόνα από χρώματα και μυρωδιές, αναστατώθηκα, σχεδόν ταραχτήκα τότε. Δε φανταζόμουν ότι υπήρχε ένας μικρός θησαυρός δίπλα στο σχολείο μου.

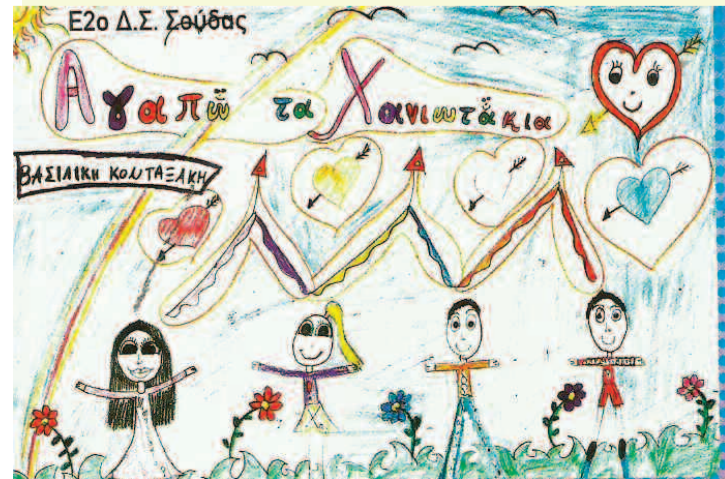
Προχωρώντας πιο κάτω είδαμε τον φούρνο του κυρίου Παντελή, άλλες ομορφιές εκεί. Μυρίζοντας το φρεσκοψημένο ψωμί μου ήρθε μια μεγάλη επιθυμία για φαγητό. Ήταν πολύ όμορφες οι μυρωδιές αυτές. Λίγο πιο κάτω που ήταν το σπίτι μας, ο μπαμπάς συνάντησε τον γείτονά μας, τον κύριο Μιχάλη, που και εκείνος επέστρεφε με τα παιδιά του από το σχολείο. Σταμάτησαν και οι δύο για λίγο και αντάλλαξαν λέξεις από αυτές που λένε οι μεγάλοι άνθρωποι μεταξύ τους. Τα πρόσωπά

τους ήταν χαρούμενα και γελαστά. Φαίνονταν και οι δύο χαρούμενοι. Μετά αποχαιρετιστήκαμε και συνεχίσαμε για το σπίτι. Ανεβαίνοντας τη σκάλα του σπιτιού μας προβληματίστηκα και σκεπτόμουν πόσο όμορφα πράγματα μπορεί κανείς να συναντήσει στη γειτονιά του περπατώντας γύρω από αυτήν...

**Παναγιώτης Μαυρίδης Ε2'
1ο Δ.Σ. Μουριών**

Τόνια, Καραμινιάκη
Γ, 1ο Δ.Σ. Μουριών

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΚΟΥΤΣΑΚΗ

Επιμέλεια:
ΣΑΚΗΣ ΚΟΥΒΑΤΣΟΣ
info@herb.gr

Βιότοπος - περιγραφή

Η λατινική ονομασία του βοτάνου είναι *MENTHA aquatica* (Μέντα η υδροκαρής). Ανήκει στην οικογένεια των Χειλανθών. Λατινικά συνώνυμα είναι τα *MENTHA pulegium*, *PULEGIUM*, *MENTHA podagrarica*

Φλισκούνη

Είναι πολυετές φυτό με ποικιλία μορφών, με έμμισχα ωσειδή φύλλα, οδοντωτά και επιμήκη. Στέλεχος όρθιο ή πλάγιο, πρασινωπό ή κοκκινωπό, κνουδωτό. Άνθη σε ακραίο, στρογγυλωπό κεφάλιο, χρώματος ερυθρού μέχρι ανοικτού ιώδους, στις μασχάλες των φύλλων. Το είδος είναι ερμαφρόδιτο και επικονιάζεται από τις μέλισσες. Αρχικά το Φλισκούνη σχηματίζει ένα μικρό φυτό που αναδίνει έντονο άρωμα μέντας. Κατά την διάρκεια του καλοκαιριού, οι μίσχοι αναπτύσσονται στητοί, σε ύψος 50 εκατοστών περίπου και το ανώτερο ζευγάρι φύλλων περιβάλλεται από σπείρες λουλουδιών.

Είναι φυτό που δείχνει την ύπαρξη νερού. Φυτρώνει κατά μήκος των ποταμών, ρυακιών, σε υγρούς τόπους και έλη.

Το συναντούμε με τις ονομασίες Φλισκούνη (παντού), Φλεσκούνι (Κέρκυρα), Φλουσκούνι, Αγιασμός (Κεφαλονιά), Γληφόνι ή Βληκόνι, Βρωμοδύσμος, Γλεχούνι, Γληκούνι (Σίφνο), Γλυφονάκι.

Γνωστό βότανο για τις θεραπευτικές του ιδιότητες, με έντονο άρωμα. Χρησιμοποιείται και στη μαγειρική με μέτρο σε σαλάτες, σουπές και σάλτσες.

Τα έλαια του προστίθενται σε κρέμες που βελτιώνουν την κυκλοφορία του αίματος στο δέρμα και προφυλάσσουν από τους ψύλλους. Λίγα αποξηραμένα φύλλα στο μαξιλάρι ή το καλάθι των κατοικίδιων ζώων κρατά τους ψύλλους μακριά. Απομακρύνει επίσης η μυρωδιά του, ποντίκια, αρουραίους και μύγες.

Ιστορικά στοιχεία

Πρόκειται για το Γλήκων ή Βλήκρον του Διοσκουρίδη.

Οι γιατροί της αρχαιότητας θεωρούσαν ότι το βότανο είχε εμμηναγωγικές ιδιότητες. Οι παλιοί γιατροί χρησιμοποιούσαν το άγριο φλισκούνη για κοκίτη και γενικότερα για παθήσεις των αναπνευστικών οργάνων. Θεωρούσαν το βότανο σπουδαίο αντιαρθρικό φάρμακο και για τον λόγο αυτό το ονόμαζαν και «μέντα ποδαγκράρια».

Ο Κέλσος (2ος αιώνας μ.Χ.) συνιστούσε τον ατμό του φυτού κατά των πόνων των δοντιών.

Στη λαϊκή ιατρική πίστευαν ότι τονώνει το νευρικό σύστημα καθώς και την καρδιά, σε οιοπνευματώδη παρασκευάσματα (λικέρ). Το συνιστούσαν ως αποχρεμπτικό κατά των βρογχικών κατάρρων και χρησιμοποιήθηκε ιδιαίτερα από τον λαό κατά του άσθματος, κυρίως των γέρων, που τους «ανοίγει» τα αναπνευστικά όργανα, όπως το έρπυλο, η φασκομυλιά και ο τραγορίγανος.

Το αφέψημα του φυτού σε κρασί το χρησιμοποιούσαν ως μαλακτικό και διαλυτικό, σε πλύσεις και κομπρέσες. Με καταπλάσματα επίσης στους μαστούς των λεχώνων σταματούσαν την γαλακτόρροια.

Ο Γκλίμπερ συνιστούσε το αιθέριο έλαιο της μέντας σε επαλείψεις κατά της γαλακτικής εμφράξεως των μαστών.

Στην Κύπρο το λένε «Πριντζόλο» και λένε ότι σε υψηλές δόσεις είναι αφροδισιακό. Σε ένα παλιό Ιατροσοφικόν μάλιστα δίνουν την ακόλουθη συνταγή «χόχλασε νερόν 50 δρ.βάλε μέσα 5 κλωνιά γλυφόνι, σκέπασέ το έως να γενή χλιαρόν και πίετο και είναι ωφέλιμον».

Στην Κρήτη ήταν βότανο γνωστό στη λαϊκή ιατρική. Το χρησιμοποιούσαν σαν βραστάρι θερμαντικό, κατά της διάρροιας και των εντερικών παρασίτων. Το χρησιμοποιούσαν ακόμη ως

αντίδοτο για τις ξινίλες. Στα παιδιά το έδιναν αν είχαν κοκίτη με μέλι ή ζάχαρη.

Στην Αγία Ρουμέλια Σφακίων το χρησιμοποιούσαν κατά της διόγκωσης της σπλήνας.

Το έβαζαν και κοπανισμένο ως κατάπλασμα σε ερεθισμούς δέρματος. Στο Ηράκλειο το έλεγαν μέντα και θεωρούσαν ότι διέγειρε τις «επαναστάσεις της σαρκός»! Έτσι δεν έκανε να το πίνουν τα καλά κορίτσια! Φύτρωνε

άφθονο έξω από τα τείχη «έξω απ' τω Χανιώ, την Πόρτα» στα χεντέκια. Οι χωρικές το έβαζαν στις σταφίδες τις σπιτικές για μυρωδιά και κατά των ζουζουνιών. Αποκαλούσαν δε «Φλισκούνη», τον καχεκτικό άνθρωπο (προφανώς λόγω του λεπτού σχήματος του φυτού).

Αποκαλούσαν δε «Φλισκούνη», τον καχεκτικό άνθρωπο (προφανώς λόγω του λεπτού σχήματος του φυτού).

Αποκαλούσαν δε «Φλισκούνη», τον καχεκτικό άνθρωπο (προφανώς λόγω του λεπτού σχήματος του φυτού).

Αποκαλούσαν δε «Φλισκούνη», τον καχεκτικό άνθρωπο (προφανώς λόγω του λεπτού σχήματος του φυτού).

Αποκαλούσαν δε «Φλισκούνη», τον καχεκτικό άνθρωπο (προφανώς λόγω του λεπτού σχήματος του φυτού).

Αποκαλούσαν δε «Φλισκούνη», τον καχεκτικό άνθρωπο (προφανώς λόγω του λεπτού σχήματος του φυτού).

Αποκαλούσαν δε «Φλισκούνη», τον καχεκτικό άνθρωπο (προφανώς λόγω του λεπτού σχήματος του φυτού).

Αποκαλούσαν δε «Φλισκούνη», τον καχεκτικό άνθρωπο (προφανώς λόγω του λεπτού σχήματος του φυτού).

Αποκαλούσαν δε «Φλισκούνη», τον καχεκτικό άνθρωπο (προφανώς λόγω του λεπτού σχήματος του φυτού).

Αποκαλούσαν δε «Φλισκούνη», τον καχεκτικό άνθρωπο (προφανώς λόγω του λεπτού σχήματος του φυτού).

Αποκαλούσαν δε «Φλισκούνη», τον καχεκτικό άνθρωπο (προφανώς λόγω του λεπτού σχήματος του φυτού).

Αποκαλούσαν δε «Φλισκούνη», τον καχεκτικό άνθρωπο (προφανώς λόγω του λεπτού σχήματος του φυτού).

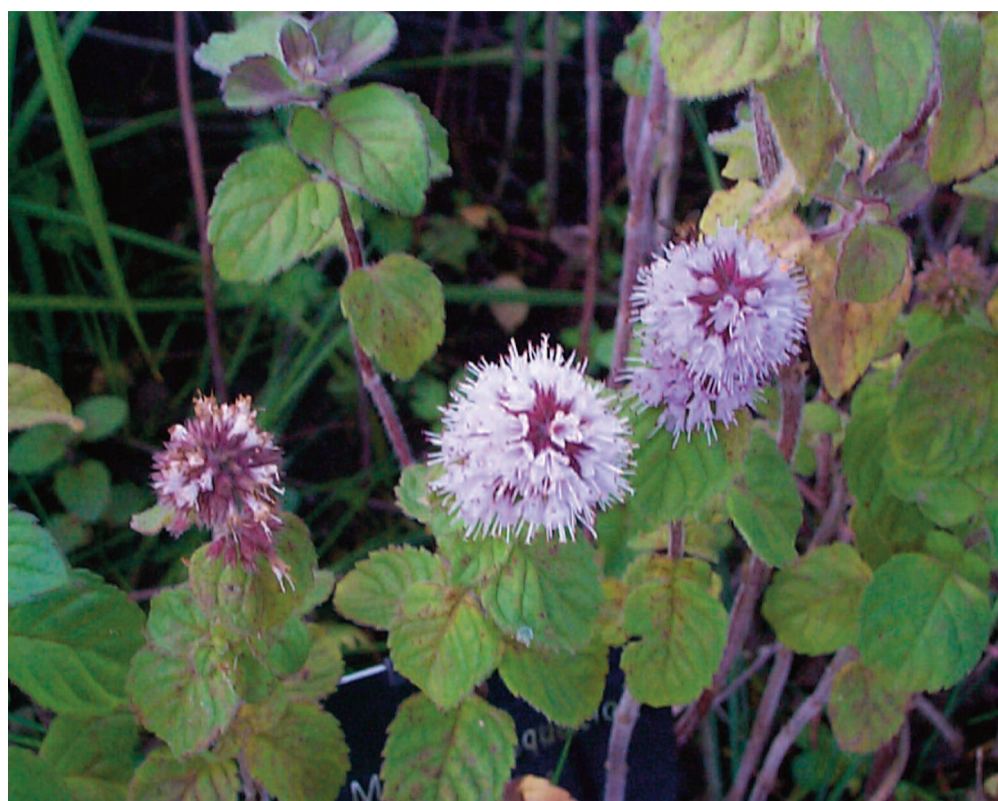
Αποκαλούσαν δε «Φλισκούνη», τον καχεκτικό άνθρωπο (προφανώς λόγω του λεπτού σχήματος του φυτού).

Αποκαλούσαν δε «Φλισκούνη», τον καχεκτικό άνθρωπο (προφανώς λόγω του λεπτού σχήματος του φυτού).

Αποκαλούσαν δε «Φλισκούνη», τον καχεκτικό άνθρωπο (προφανώς λόγω του λεπτού σχήματος του φυτού).

Αποκαλούσαν δε «Φλισκούνη», τον καχεκτικό άνθρωπο (προφανώς λόγω του λεπτού σχήματος του φυτού).

Αποκαλούσαν δε «Φλισκούνη», τον καχεκτικό άνθρωπο (προφανώς λόγω του λεπτού σχήματος του φυτού).

στραλιών, εντεραλιών και οδονταλιών. Δρα κατά των νευρικών εμέτων, των μπρόπωνων, ιλίγγων και ημικρανίας.

Συνδυάζεται καλά με δυόσμο, μαλοτίρα, και γλυκάνισο ως αντιγριπικό

Το έγχυμα του βοτάνου είναι χρήσιμο για πλύση πληγών που πυορροούν. Το κατάπλασμα του βοτάνου βοηθά σε αποστήματα, δοθιήνες και μώλωπες. Σε γαργάρες κάνει καλό σε παθήσεις του ρινοφάρυγγα, τον βήχα και γενικά ασθματικές και γριπώδεις καταστάσεις. Το μάσημα των νωπών φύλλων δρα ως αντιεμετικό και είναι χρήσιμο για να απαλλαγεί κανείς από την μυρωδιά του σκόρδου.

Το έγχυμα του βοτάνου είναι χρήσιμο για πλύση πληγών που πυορροούν. Το κατάπλασμα του βοτάνου βοηθά σε αποστήματα, δοθιήνες και μώλωπες. Σε γαργάρες κάνει καλό σε παθήσεις του ρινοφάρυγγα, τον βήχα και γενικά ασθματικές και γριπώδεις καταστάσεις. Το μάσημα των νωπών φύλλων δρα ως αντιεμετικό και είναι χρήσιμο για να απαλλαγεί κανείς από την μυρωδιά του σκόρδου.

Το έγχυμα του βοτάνου είναι χρήσιμο για πλύση πληγών που πυορροούν. Το κατάπλασμα του βοτάνου βοηθά σε αποστήματα, δοθιήνες και μώλωπες. Σε γαργάρες κάνει καλό σε παθήσεις του ρινοφάρυγγα, τον βήχα και γενικά ασθματικές και γριπώδεις καταστάσεις. Το μάσημα των νωπών φύλλων δρα ως αντιεμετικό και είναι χρήσιμο για να απαλλαγεί κανείς από την μυρωδιά του σκόρδου.

Το έγχυμα του βοτάνου είναι χρήσιμο για πλύση πληγών που πυορροούν. Το κατάπλασμα του βοτάνου βοηθά σε αποστήματα, δοθιήνες και μώλωπες. Σε γαργάρες κάνει καλό σε παθήσεις του ρινοφάρυγγα, τον βήχα και γενικά ασθματικές και γριπώδεις καταστάσεις. Το μάσημα των νωπών φύλλων δρα ως αντιεμετικό και είναι χρήσιμο για να απαλλαγεί κανείς από την μυρωδιά του σκόρδου.

Το έγχυμα του βοτάνου είναι χρήσιμο για πλύση πληγών που πυορροούν. Το κατάπλασμα του βοτάνου βοηθά σε αποστήματα, δοθιήνες και μώλωπες. Σε γαργάρες κάνει καλό σε παθήσεις του ρινοφάρυγγα, τον βήχα και γενικά ασθματικές και γριπώδεις καταστάσεις. Το μάσημα των νωπών φύλλων δρα ως αντιεμετικό και είναι χρήσιμο για να απαλλαγεί κανείς από την μυρωδιά του σκόρδου.

Το έγχυμα του βοτάνου είναι χρήσιμο για πλύση πληγών που πυορροούν. Το κατάπλασμα του βοτάνου βοηθά σε αποστήματα, δοθιήνες και μώλωπες. Σε γαργάρες κάνει καλό σε παθήσεις του ρινοφάρυγγα, τον βήχα και γενικά ασθματικές και γριπώδεις καταστάσεις. Το μάσημα των νωπών φύλλων δρα ως αντιεμετικό και είναι χρήσιμο για να απαλλαγεί κανείς από την μυρωδιά του σκόρδου.

Το έγχυμα του βοτάνου είναι χρήσιμο για πλύση πληγών που πυορροούν. Το κατάπλασμα του βοτάνου βοηθά σε αποστήματα, δοθιήνες και μώλωπες. Σε γαργάρες κάνει καλό σε παθήσεις του ρινοφάρυγγα, τον βήχα και γενικά ασθματικές και γριπώδεις καταστάσεις. Το μάσημα των νωπών φύλλων δρα ως αντιεμετικό και είναι χρήσιμο για να απαλλαγεί κανείς από την μυρωδιά του σκόρδου.

Το έγχυμα του βοτάνου είναι χρήσιμο για πλύση πληγών που πυορροούν. Το κατάπλασμα του βοτάνου βοηθά σε αποστήματα, δοθιήνες και μώλωπες. Σε γαργάρες κάνει καλό σε παθήσεις του ρινοφάρυγγα, τον βήχα και γενικά ασθματικές και γριπώδεις καταστάσεις. Το μάσημα των νωπών φύλλων δρα ως αντιεμετικό και είναι χρήσιμο για να απαλλαγεί κανείς από την μυρωδιά του σκόρδου.

Το έγχυμα του βοτάνου είναι χρήσιμο για πλύση πληγών που πυορροούν. Το κατάπλασμα του βοτάνου βοηθά σε αποστήματα, δοθιήνες και μώλωπες. Σε γαργάρες κάνει καλό σε παθήσεις του ρινοφάρυγγα, τον βήχα και γενικά ασθματικές και γριπώδεις καταστάσεις. Το μάσημα των νωπών φύλλων δρα ως αντιεμετικό και είναι χρήσιμο για να απαλλαγεί κανείς από την μυρωδιά του σκόρδου.

Το έγχυμα του βοτάνου είναι χρήσιμο για πλύση πληγών που πυορροούν. Το κατάπλασμα του βοτάνου βοηθά σε αποστήματα, δοθιήνες και μώλωπες. Σε γαργάρες κάνει καλό σε παθήσεις του ρινοφάρυγγα, τον βήχα και γενικά ασθματικές και γριπώδεις καταστάσεις. Το μάσημα των νωπών φύλλων δρα ως αντιεμετικό και είναι χρήσιμο για να απαλλαγεί κανείς από την μυρωδιά του σκόρδου.

Το έγχυμα του βοτάνου είναι χρήσιμο για πλύση πληγών που πυορροούν. Το κατάπλασμα του βοτάνου βοηθά σε αποστήματα, δοθιήνες και μώλωπες. Σε γαργάρες κάνει καλό σε παθήσεις του ρινοφάρυγγα, τον βήχα και γενικά ασθματικές και γριπώδεις καταστάσεις. Το μάσημα των νωπών φύλλων δρα ως αντιεμετικό και είναι χρήσιμο για να απαλλαγεί κανείς από την μυρωδιά του σκόρδου.

Το έγχυμα του βοτάνου είναι χρήσιμο για πλύση πληγών που πυορροούν. Το κατάπλασμα του βοτάνου βοηθά σε αποστήματα, δοθιήνες και μώλωπες. Σε γαργάρες κάνει καλό σε παθήσεις του ρινοφάρυγγα, τον βήχα και γενικά ασθματικές και γριπώδεις καταστάσεις. Το μάσημα των νωπών φύλλων δρα ως αντιεμετικό και είναι χρήσιμο για να απαλλαγεί κανείς από την μυρωδιά του σκόρδου.

Το έγχυμα του βοτάνου είναι χρήσιμο για πλύση πληγών που πυορροούν. Το κατάπλασμα του βοτάνου βοηθά σε αποστήματα, δοθιήνες και μώλωπες. Σε γαργάρες κάνει καλό σε παθήσεις του ρινοφάρυγγα, τον βήχα και γενικά ασθματικές και γριπώδεις καταστάσεις. Το μάσημα των νωπών φύλλων δρα ως αντιεμετικό και είναι χρήσιμο για να απαλλαγεί κανείς από την μυρωδιά του σκόρδου.

Το έγχυμα του βοτάνου είναι χρήσιμο για πλύση πληγών που πυορροούν. Το κατάπλασμα του βοτάνου βοηθά σε αποστήματα, δοθιήνες και μώλωπες. Σε γαργάρες κάνει καλό σε παθήσεις του ρινοφάρυγγα, τον βήχα και γενικά ασθματικές και γριπώδεις καταστάσεις. Το μάσημα των νωπών φύλλων δρα ως αντιεμετικό και είναι χρήσιμο για να απαλλαγεί κανείς από την μυρωδιά του σκόρδου.

Το έγχυμα του βοτάνου είναι χρήσιμο για πλύση πληγών που πυορροούν. Το κατάπλασμα του βοτάνου βοηθά σε αποστήματα, δοθιήνες και μώλωπες. Σε γαργάρες κάνει καλό σε παθήσεις του ρινοφάρυγγα, τον βήχα και γενικά ασθματικές και γριπώδεις καταστάσεις. Το μάσημα των νωπών φύλλων δρα ως αντιεμετικό και είναι χρήσιμο για να απαλλαγεί κανείς από την μυρωδιά του σκόρδου.

Το έγχυμα του βοτάνου είναι χρήσιμο για πλύση πληγών που πυορροούν. Το κατάπλασμα του βοτάνου βοηθά σε αποστήματα, δοθιήνες και μώλωπες. Σε γαργάρες κάνει καλό σε παθήσεις του ρινοφάρυγγα, τον βήχα και γενικά ασθματικές και γριπώδεις καταστάσεις. Το μάσημα των νωπών φύλλων δρα ως αντιεμετικό και είναι χρήσιμο για να απαλλαγεί κανείς από την μυρωδιά του σκόρδου.

Το έγχυμα του βοτάνου είναι χρήσιμο για πλύση πληγών που πυορροούν. Το κατάπλασμα του βοτάνου βοηθά σε αποστήματα, δοθιήνες και μώλωπες. Σε γαργάρες κάνει καλό σε παθήσεις του ρινοφάρυγγα, τον βήχα και γενικά ασθματικές και γριπώδεις καταστάσεις. Το μάσημα των νωπών φύλλων δρα ως αντιεμετικό και είναι χρήσιμο για να απαλλαγεί κανείς από την μυρωδιά του σκόρδου.

Το έγχυμα του βοτάνου είναι χρήσιμο για πλύση πληγών που πυορροούν. Το κατάπλασμα του βοτάνου βοηθά σε αποστήματα, δοθιήνες και μώλωπες. Σε γαργάρες κάνει καλό σε παθήσεις του ρινοφάρυγγα, τον βήχα και γενικά ασθματικές και γριπώδεις καταστάσεις. Το μάσημα των νωπών φύλλων δρα ως αντιεμετικό και είναι χρήσιμο για να απαλλαγεί κανείς από την μυρωδιά του σκόρδου.

Το έγχυμα του βοτάνου είναι χρήσιμο για πλύση πληγών που πυορροούν. Το κατάπλασμα του βοτάνου βοηθά σε αποστήματα, δοθιήνες και μώλωπες. Σε γαργάρες κάνει καλό σε παθήσεις του ρινοφάρυγγα, τον βήχα και γενικά ασθματικές και γριπώδεις καταστάσεις. Το μάσημα των νωπών φύλλων δρα ως αντιεμετικό και είναι χρήσιμο για να απαλλαγεί κανείς από την μυρωδιά του σκόρδου.

Το έγχυμα του βοτάνου είναι χρήσιμο για πλύση πληγών που πυορροούν. Το κατάπλασμα του βοτάνου βοηθά σε αποστήματα, δοθιήνες και μώλωπες. Σε γαργάρες κάνει καλό σε παθήσεις του ρινοφάρυγγα, τον βήχα και γενικά ασθματικές και γριπώδεις καταστάσεις. Το μάσημα των νωπών φύλλων δρα ως αντιεμετικό και είναι χρήσιμο για να απαλλαγεί κανείς από την μυρωδιά του σκόρδου.

Υ.Γ: Όλα τα προηγούμενα άρθρα της στήλης μπορούμε να τα βρούμε στη διεύθυνση www.herb.gr.

Επίσης αν κάποιος φίλος αναγνώστης γνωρίζει οποιαδήποτε θεραπευτική ιδιότητα βοτάνου του τόπου μας που δεν είναι ευρέως γνωστή ή έχει κάποιο ερώτημα μπορεί να το απευθύνει στην ηλεκτρονική διεύθυνση dianthos@otenet.gr

Οι ιατρικές πρακτικές συνοδεύουν τον άνθρωπο από τη στιγμή που έκανε τα πρώτα του βήματα στη γη. Ο δρόμος που ακολούθησε η ιατρική στο πέρασμα του χρόνου, είναι γεμάτος από εκπληκτικές ιστορίες αυτοσχεδιασμού, άγνοιας, απάτης, πάθους ή και λάθους.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΓΙΑΝΝΗΣ
M.Sc.

Ιστορία της Ιατρικής: Ένα απίθανο ταξίδι στον χρόνο

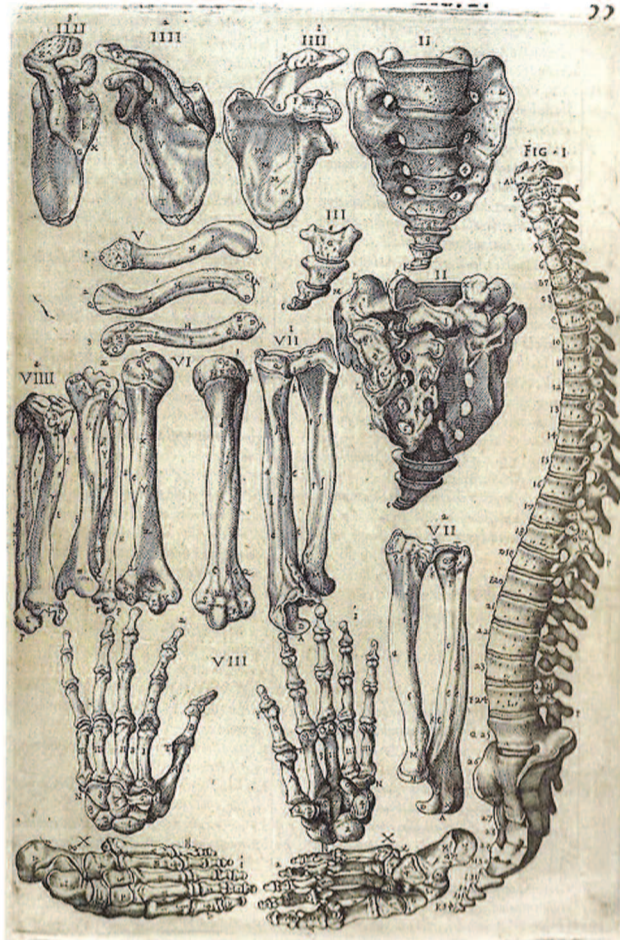
μέρος 98ο

Έργο του διάσημου Ιταλού ανατόμου Juan Valverde de Amusco, από τον βιβλίο του "Anatomia del Corpo Humano", που εκδόθηκε στη Ρώμη το 1560.

Σπάνια συσκευή κοιλικών πλύσεων, έμπνευσης του Αμερικανού γιατρού Heber Chase, από τη Φιλαδέλφεια του 1837.

Σφιγκτήρας τύπου Doyen, που χρησιμοποιήθηκε σε υστερεκτομές (αφαιρέσεις μήτρας) στο Παρίσι την περίοδο 1880 - 1910.

Μόλυνση από σύφιλη, σε άνδρα στον οποίο χρησιμοποιήθηκε μολυσμένη βελόνα για το τατουάζ (19ος αιώνας).

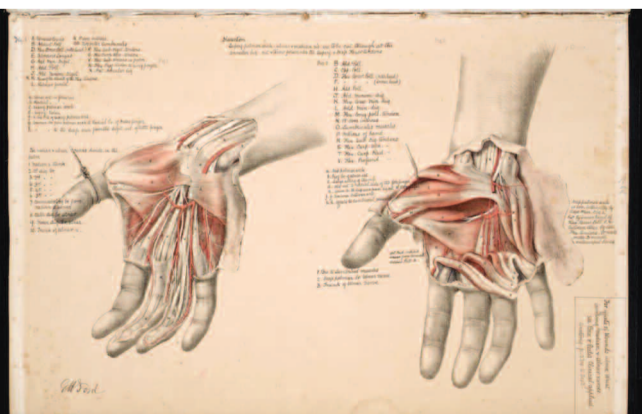
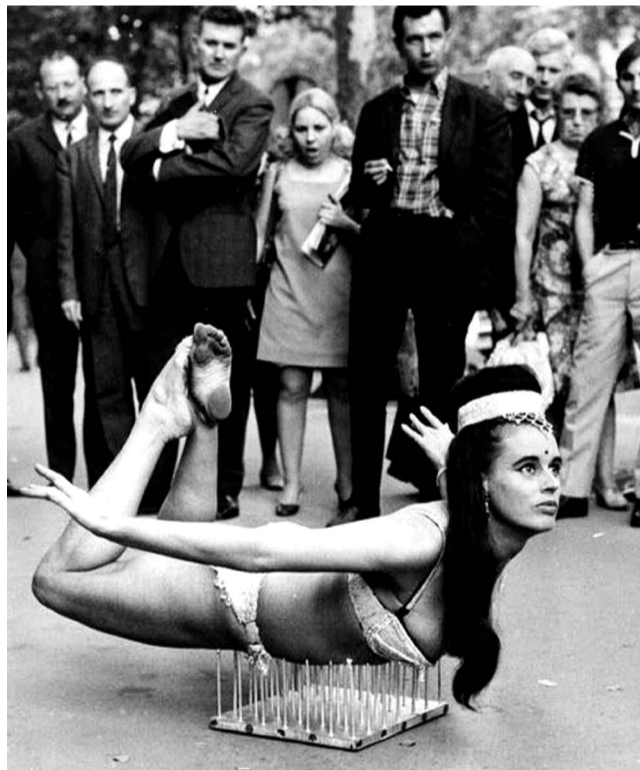

Εγκεφαλικός έλεγχος του πόνου, με τεχνικές αυθυποβολής, σε σώμα πάνω σε καρφιά (υπαίθρια παράσταση στις ΗΠΑ τη δεκαετία του 1960)...

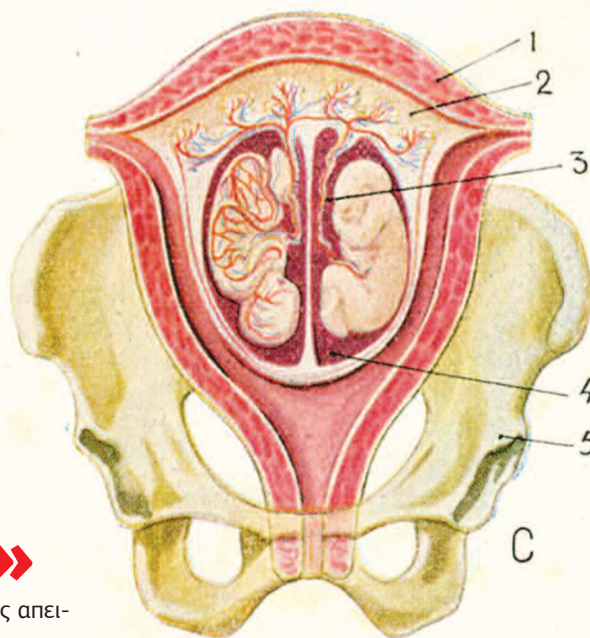
Η εξαγωγή του "λίθου της τρέλας", διά της μεθόδου του τρυπανισμού του κρανίου του δύσμοιρου ψυχασθενούς, που συχνά έχανε τη ζωή του (Γαλλία 15ος αιώνας)...

Σετ αιμόστασης, από το Λονδίνο της περιόδου 1871-1900.

"Η ανατομία του χεριού", σχέδιο του διάσημου Νοτιοαφρικανού εικονογράφου George Henry Ford (1867).

Η θέση των διδύμων εμβρύων και οι ομφάλιοι λώροι στη μήτρα, όπως απεικονίζονται σε γαλλική ιατρική εγκυκλοπαίδεια της δεκαετίας του 1930.

Αφορμή

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

yannis.kalo@gmail.com · no14me.blogspot.gr/

Gravesend

» William Boyle (μτφρ. Άλκηστις Τριμπέρη, εκδόσεις Πόλις)

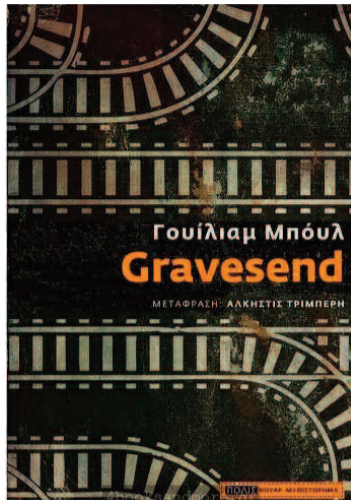
Το Γκρέιβσεντ, μία φτωχική γειτονιά του Μπρούκλιν, μακριά από τα φώτα της μπρόπολης, στη σκιά τους για την ακρίβεια, είναι ένα μέρος εγκατάλειψης, χωρίς ελπίδα και προοπτική, που αποπνέει μοιρολατρία και αδιέξοδο. Ο Κόνγουεϊ έμεινε στο Γκρέιβσεντ, είδε τον αδερφό του να δολοφονείται, τη μητέρα του να χάνεται, μένει με τον γέρο πατέρα του και δουλεύει σε μία αποθήκη φαρμάκων.

Δεκαέξι χρόνια. Τόσο περίμενε ο Κόνγουεϊ. Και η μέρα έφτασε. Ο Ρέι Μπόι, αρχηγός της συμμορίας που κυνήγησε τον αδερφό του και εκείνος, προσπαθώντας να ξεφύγει, βρέθηκε στη λεωφόρο όπου και βρήκε φρικτό θάνατο από διερχόμενο αυτοκίνητο, είναι πια ελεύθερος. Το πρόβλημα του Μπόι και των αγοριών του ήταν η ομοφυλοφιλία του Ντάνκαν, η μηδενική ανοχή των σκληρών της γειτονιάς απέναντι στη διαφορετικότητα, η βία ως η κορύφωση της μηδενικής ανοχής μιας γειτονιάς. Ο Κόνγουεϊ θέλει να πάρει εκδίκηση. Δεν τον ενδιαφέρει αν ο Ρέι Μπόι και η συμμορία του δεν σκόπευαν να δολοφονήσουν τον αδερφό του. Δεν τον ενδιαφέρει πως η δολοφονία έγινε πριν την ψήφιση του νόμου που προέβλεπε αυστηρότερες ποινές για εγκλήματα μίσους. Ο Κόνγουεϊ θέλει να πάρει εκδίκηση, μόνο αυτό τον ενδιαφέρει. Τίποτα όμως δεν θα συμβεί όπως το είχε

σχεδιάσει εκείνος στο μυαλό του.

Την ιστορία των δύο, του Κόνγουεϊ και του Ρέι Μπόι, θα παίξουν οι ιστορίες της Αλεσάντρα που επέστρεψε στο Γκρέιβσεντ μετά από αρκετά χρόνια στο Λος Άντζελες, της Στέφανι που δεν έφυγε ποτέ και του ανιψιού του Ρέι Μπόι που τον έχει πρότυπο. Σε μία γειτονιά που όλοι γνωρίζονται μεταξύ τους, οι ιστορίες των ηρώων αυτού του πρώτου μυθιστορήματος του Γουίλιαμ Μπόουλ θα διασταυρωθούν για να αποτυπώσουν το ζοφερό περιβάλλον ενός μικρόκοσμου, ενός μόνο από τους πολλούς ανάλογους μικρόκοσμους.

Για τον συγγραφέα η πλοκή μοιάζει δευτερεύουσας σημασίας, χωρίς αυτό να σημαίνει πως την παραμελεί, εκείνο όμως που πραγματικά τον ενδιαφέρει είναι η ζοφερή ατμόσφαιρα, η αδιέξοδη καθημερινότητα, η συναισθηματική αναπηρία και τα πρωτόγονα ένστικτα των ανθρώπων, η έλλειψη ιδεαλισμού και ηρωισμού, η ανάγκη για αγάπη που συγκρούεται μετωπικά με τον αγώνα για επιβίωση. Η γλώσσα και η αφήγηση υπηρετούν το αίσημα αυτό, με ποιητικές εξάρσεις που μοιάζουν με πυροτεχνήματα και γρήγορα πέφτουν κενές και ακίνδυνες πίσω στο έδαφος, με διαλόγους απλούς, μέσα από τους οποίους κυρίως αποτυπώνονται οι χαρα-

κτήρες της ιστορίας, με εξέλιξη της πλοκής με ελάχιστες κορυφώσεις, συμβατή με μία πραγματικότητα ελάχιστων εκπλήξεων, μία πραγματικότητα που, με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, η κατάληξη της είναι δεδομένη και γνωστή εκ των προτέρων, χωρίς νικητές και χωρίς κάθαρση. Ο Μπόουλ θα μπορούσε να έχει διαλέξει κάποια επαρχιακή πόλη κάποιας μεσοδυτικής πολιτείας, εκεί θα ταίριαζε περισσότερο το σκηνικό ως στερεότυπο, επέλεξε όμως το Γκρέιβσεντ του Μπρούκλιν της ανατολικής ακτής.

Το Γκρέιβσεντ μοιάζει με τάφο, λάκκος βαθιά σκαμμένος και καλά παραχωμένος, ούτε μία ακτίνα φωτός δεν φτάνει εκεί λογοτεχνία νουάρ στην παράδοση σπουδαίων συγγραφέων.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ ΣΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

“Φτου και Βγαίνω” της Άννας Νεμπαυλάκη

Παρουσίαση του βιβλίου της **Άννας Νεμπαυλάκη: “Φτου και Βγαίνω, 8 κρυφώνες αυτοεκτίμησης για να βρεις τον εαυτό σου και να παίξεις με τους άλλους”**, θα πραγματοποιηθεί το Σάββατο 6 Οκτωβρίου στις 7 μ.μ. στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων.

Την παρουσίαση οργανώνουν η Περιφέρεια Κρήτης - Περιφερειακή Ενότητα Χανίων, η Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση Χανίων, το Λύκειο Ελληνίδων Χανίων και ο Εκδοτικός Οίκος Καλειδοσκόπιο.

Για το βιβλίο θα μιλήσουν:

•**Ηλίας Κουρκούτας**, Καθηγητής

Ψυχολογίας στο ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου Κρήτης.

•**Κωνσταντίνος - Αλκέα**

Ουγγρίνης, Αναπληρωτής Καθηγητής

στη Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Πολυτεχνείου Κρήτης.

•**Αθηνά Ντούλια**, Σχολική Σύμβουλος 1ης Περιφέρειας Χανίων.

•**Ανδρονίκη Κοκοτσάκη**, Φιλολόγος.

Συntonιστής της παρουσίασης: **Βαγγέλης Κακατοσάκης**, δάσκαλος και Λογοτέχνης

Την εκδήλωση θα πλαισιώσουν μουσικά τα παιδιά του

ΣΤ1 9ου Δ. Σχολείου Χανίων με ένα τραγούδι μελοποιημένο από την **Αλκυόνη Μαλεκάκη** συνοδεία πιάνου.

Στο φουαγιέ θα λειτουργήσει έκθεση των καλλιτεχνών και συνεργατών με έργα που δημιούργησαν μαζί

με τα παιδιά ή έργα που δημιουργήθηκαν για το βιβλίο.

Το βιβλίο είναι αποτέλεσμα της συμβολής πολλών

καλλιτεχνών από τη ζωγραφική, τη γλυπτική, την παραστατική τέχνη, τη λογοτεχνία, τη μουσική, την αρχιτεκτονική και τον κινηματογράφο, αλλά και ειδικών από την ψυχολογία, τη φιλοσοφία και την εκπαίδευση. Το «Φτου και Βγαίνω» είναι μια νέα εκπαιδευτική προσέγγιση, που έχει ως σκοπό την ανάπτυξη της αυτοεκτίμησης του παιδιού για την αποτροπή της βίας. Επίσης, είναι μία εκπαιδευτική πρόταση που στοχεύει στην ενίσχυση της δημιουργικότητας με αρωγό την τέχνη. Απευθύνεται σε παιδαγωγούς, καλλιτέχνες, φιλότεχνους, ψυχολόγους και γονείς. Είναι κατάλληλο για παιδιά προσχολικής και σχολικής εκπαίδευσης, αλλά και για ενήλικες που εν-

διαφέρονται για την αυτογνωσία.

Συnergάτες: Γιάννης Μαρκαντωνάκης, Κωνσταντίνος Φίσερ, Κατερίνα Τσεμπελή, Χριστίνα Φοίτου, Πέτρος Ξενάκης, Αλίκη Χιωτάκη, Κοσμάς Λιλικάκης, Λαμπρινή Μποβιάτσου, Άννα Κοντολέων, Αλκυόνη Μαλεκάκη, Ελένη Κατσιγάρκη, Θεοδωρή Παπαδουλάκη, Μιχάλης Καλκάνης, Ευαγγελία Πυλαρινού, Κωνσταντίνος Πρώμος, Αγνή Στρομπούλη, Αλεξάνδρα Βλαζάκη, Ελευθέριος Παπαμιελάκης, Αθηνά Ντούλια, Ελένη Καβαζίδου, Ρία Μαρκουλάκη.

Εικονογράφηση, σχεδιασμός έκδοσης και σελιδοποίηση: Αλέξης Κουβαρτάκης.

Επιμέλεια: Άννα Νεμπαυλάκη, Νερίνα Κιοσέογλου, Ανδρονίκη Κοκοτσάκη.

Βιβλία

Όλα τα σύννεφα είναι ίδια

Λεωνίδας Κακάρογλου

Εκδότης: Οδός Πανός

Καλοκαιρινό βράδυ, παραμονή της Πεντηκοστής, και από το πλοίο της γραμμής αποβιβάζονται στο νησί δύο άνδρες. Ο Χρήστος, σκπνοθέτης με καταγωγή από

το νησί όπου έχει ζήσει μέχρι το τέλος των γυμνασιακών του σπουδών, επιστρέφει με σκοπό την συνάντησή του με τον ηγούμενο της μονής του Αγίου Πνεύματος, πατέρα Αμβρόσιο, προκειμένου να διευθετήσει την δωρεά μιας μεγάλης έκτασης που παραχώρησε ο πατέρας του στην μονή η οποία τον περιέβαλε τα τελευταία χρόνια της ζωής του. Ο δεύτερος λόγος της επιστροφής είναι η διδασκαλία στον συνοδό του τον Δημήτρη, πρώην κάτοικο της Σοβιετικής Ένωσης, βασικών αρχών της θεατρικής τέχνης, δεδομένου ότι ο Δημήτρης θα υποδυθεί τον Άμιετ στην πολυπολιτισμική παράσταση του έργου του Σαίξπηρ, την οποία χρηματοδοτεί η Ευρωπαϊκή Ένωση. Η άφιξή τους στο νησί συμπιπτει με την εξαφάνιση του μικρού Μπεν Χέβεν, γιου του Άγγλου Πρέσβη. Η διαδρομή των δύο ανδρών από την μια άκρη του νησιού μέχρι την άλλη είναι γεμάτη εκπλήξεις και ανατροπές, όπως ο άνεμος στο νησί που κάθε στιγμή αλλάζει μορφή. Η συνάντησή τους με τον πατέρα Αμβρόσιο, με τον Χάνε, ιδιοκτήτη και διευθυντή του ιδρύματος αποκατάστασης "Θαυματρόπιο", και τη Σόνια, μουσικό και ηθοποιό, περιπλέκει ακόμη περισσότερο τις σχέσεις των ηρώων.

Πίσω από το πέπλο της ωραιότητας

Ευθαλία Παπαδάκη

Εκδότης: Μουσείο Μπενάκη

Καρπός εξαντλητικής έρευνας αρχαικών τεκμηρίων και ευρύτατης βιβλιογραφίας, η έκδοση κατορθώνει να ανασυστήσει το αποκρυφιστικό και μυστικιστικό υπόβαθρο της σικελιανικής ποίησης, αλλά και των Δελφικών Πορτών, του έργου ζωής του ζεύγους.

Υπογραμμίζεται η κυρίαρχη επίδραση των πνευματικών και αισθητικών αναζητήσεων της Εύας στον νεαρό και κατόπιν στον ώριμο Σικελιανό. Επίσης, αποδεικνύεται η ενεργή συμμετοχή του ζεύγους σε διεθνείς κύκλους, οι καλλιτεχνικές και πολιτικές αναζητήσεις των οποίων περιλάμβαναν μια μεγάλη γκάμα ενδιαφερόντων: από τον αποκρυφισμό και τον μυστικισμό, το ελεύθερο ανοιχτό θέατρο, την αναβίωση του αρχαίου ελληνικού δράματος και τα μοντερνιστικά καλλιτεχνικά ρεύματα, ως τα ριζοσπαστικά κινήματα κοινωνικής αναμόρφωσης και τις ουτοπικές κοινότητες του Μεσοπολέμου.

Ο κήπος της δόνια Αμέλια

Μαρσέλα Σερράνο

Μετάφραση: Χριστίνα Θεοδωροπούλου

Εκδότης: Πατάκης

Κατά τη διάρκεια μιας διαδρομής ενάντια στη δικτατορία του Πινοσέτ, ο φοιτητής Μιγέλ Φλόρες συλλαμβάνεται και οδηγείται στο κρατητήριο.

Λίγες μέρες μετά τον εκπορίζουν σε μια αγροτική περιοχή κοντά στην πρωτεύουσα, αλλά μακριά από κάθε πολιτική δραστηριότητα. Εκεί, είναι υποχρεωμένος να παρουσιάζεται στο φυλάκιο των καραμινιέρων σε καθημερινή βάση και διαπιστώνει ότι η παρουσία του γεννά φόβο και μίσος στους ντόπιους. Η μόνη που εντέλει θα καλοδεχτεί τον νεαρό εξόριστο, βάζοντας τέλος στη μοναξιά του, είναι η δόνια Αμέλια, γυναίκα μέσης ηλικίας, χήρα και ιδιοκτήτρια μιας φάρμας με το όνομα Λα Νοβένα. Του ανοίγει την πόρτα του σπιτιού της και τον φέρνει σε επαφή με την κουλτούρα ενός κόσμου που αντιπροσωπεύει ό,τι ο νεαρός άνδρας απεχθάνεται περισσότερο στην κοινωνία. Ο Μιγέλ, σταδιακά, χάρη στη σχέση που αναπτύσσει με την Αμέλια, θέτει υπό αμφισβήτηση τις προκαταλήψεις του.

Ιρένα Σέντλερ

Ζιλμπέρ Σινουέ

Μετάφραση: Βασιλική Κοκκίνου

Εκδότης: Ψυχογίος

Από το 1942, με κίνδυνο της ζωής της, η Ιρένα Σέντλερ, υπάλληλος της Κοινωνικής Πρόνοιας στη Βαρσοβία, κατάφερε να φυγαδεύσει περίπου δύομισι χιλιάδες

παιδιά από το εβραϊκό γκέτο, ενώ φυλάσσονταν νύχτα και μέρα από τους Ναζί. Ξεγελώντας τις Αρχές, κατάφερε να τα περάσει μέσα από υπόγεια ή υπονόμους, μέσα σε κούτες από χαρτόνι, σε βαλίτσες, σε σακίδια, σε μαξιλαροθήκες, κάτω από σκουπίδια. Το 1965 ανακηρύχθηκε "Δίκαιη των Εθνών". Μέσα από τη γλαφυρή του πένα, ο Ζιλμπέρ Σινουέ φέρνει στο φως την άγνωστη για πολλούς αληθινή ιστορία μιας γυναίκας που αφήρησε τον φόβο και τον θάνατο και ανέδειξε το μεγαλείο της ανθρώπινης ψυχής.